

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Zijn facultatief bedongen huwelijksvoorwaarden geldig?

Het volgende heeft zich voorgedaan.

Bij huwelijkscontract dd. 1924 zijn de echtgenoten V. gehuwd met een algemene gemeenschap van goederen (art. 1). Bovendien werd bedongen «nog ten titel van huwelijksvereenkomst zal de langstlevende der beide echtgenoten in vollen eigendom *mogen* behouden: de ganse gemeenschap, enkel uitgezonderd de sommen en kapitalen hoofdens den eerststervenden in gemeenschap gevallen» (art. 3).

In 1962 overlijdt de vrouw.

De overlevende echtgenoot doet aangifte van nalatenschap, en verklaart daarin afstand te doen van de *mogelijkheid* de ganse gemeenschap voor zich te behouden; derwijze dat de gemeenschap voor de ene helft toevalt aan de man en voor de andere helft aan de erfgenamen van de vrouw.

De ontvanger van de successierechten kan hiermee echter geen vrede nemen. Hij voert aan dat de huidige rechtspraak geen verwerping van het overlevingsbeding, voorzien bij art. 1525 B.W., aanvaardt; en dat, in elk geval, de overlevende echtgenoot niet gerechtigd is afstand te doen van de gemeenschap noch van het voordeel bedongen bij toepassing van art. 1525 B.W.

* * *

De solutie die werd voorgehouden door de ontvanger van de successierechten is onaanvechtbaar, *indien* het zo is dat de *overlevingsclausule niet facultatief is bedongen* geworden; d.w.z. als een zuivere onvoorwaardelijke toepassing geldt van art. 1525 B.W. Want waar de vrouw in geval van vooroverlijden van haar man de gemeenschap kan verwerpen (art. 1453 B.W.), maar dan meteen ook verzaakt aan de toepassing van de wettelijke en conventioneel bedongen vereffenings- en verdelingsvoorschriften (zie immers de art. 1492 B.W. en volg.) en dus ook verzaakt aan het voordeel dat overeenkomstig art. 1525 B.W. werd bedongen, is het omgekeerde uitgesloten. De man bezit dit optierecht niet.

Wat meer is: de vrouw, net als haar man, kan voor het overige niet verzaken aan een bepaald deel of een bepaalde clausule van de bedongen of geldende huwe-

lijksvermogensregeling; de onveranderlijkheid van de huwelijksvermogensregeling verzet zich hiertegen (art. 1395 B.W.).

Niets belet weliswaar dat de gewezen echtgenoten of hun erfgenamen — indien ze akkoord zijn — de liquidatieverrichtingen op een andere basis laten geschieden dan degene die in het huwelijkscontract is voorzien (bv. dat zij daarbij verzaken aan een recht op voorafnemings of aan een recht op vergoeding). Dus kunnen ze ook afstand doen van de in het contract bedongen voordelen, bv. verzaken aan het huwelijksvoordeel bij toepassing van art. 1525 vermaakt aan de langstlevende echtgenoot.

Maar deze transactionele regeling geschiedt dan nog steeds mits eerbiediging van de rechten van de derden — en dus ook van de fiscus — aan wie de nieuwe scheidings- en delingsmodaliteiten van na de ontbinding van het huwelijk of van de gemeenschap niet tegenstelbaar zijn (Kluyskens, Het huwelijkscontract, nr. 27, A., 2°; De Page en Dekkers, X, nr. 146, 1°; Dekkers, III, nr. 61). Wat tot de gevolgtrekking voert dat ten aanzien van de derden — in casu de fiscus — het huwelijkscontract integraal toepassing moet krijgen; en dat, zo tussen de gewezen echtgenoten of hun erfgenamen een andere regeling wordt uitgewerkt, dit geschiedt met alle gevolgen van dien (bv. waar eerst de goederen van de gemeenschap krachtens het beding van art. 1525 B.W. aan de langstlevende echtgenoot zijn toegevallen, zal de nieuwe liquidatieregeling waarbij de langstlevende van dat voordeel afstand doet de betekenis krijgen van een overdracht van goederen aan de erfgenamen van de eerststervende echtgenoot).

* * *

Maar quid *wanneer* het overlevingsbeding *wel facultatief bedongen* werd? Mag de overlevende man dan ja of neen afstand doen van het voordeel ingevolge het beding dat de ganse gemeenschap aan de langstlevende echtgenoot laat toevallen?

Het wil me voorkomen dat de vraag anders dient gesteld te worden. En wel als volgt: is een facultatief bedongen huwelijksgebeding geldig?

Immers, een beding waarbij de langstlevende echtgenoot de ganse gemeenschap zal *mogen* behouden, en bedoeld als facultatief beding, is in de grond te aanzien als een beding onder louter potestatieve voorwaarde; noch min noch meer.

Welnu, het principe inzake de onveranderlijkheid en de eenmaligheid (unicité) van de huwelijksvermogensregeling (regime en gevolgen), dat insgelijks gelding heeft wat de bijkomende inhoud van het huwelijkscontract betreft (m.a.w. deze inhoud die, zonder rechtstreeks tot de huwelijksvermogensregeling bij te dragen, op onrechtstreekse wijze hiermee verbonden is, zoals bv. een contractuele erfstelling voorzien overeenkomstig art. 1525 B.W.), verzet zich tegen ieder, al dan niet potestatieve voorwaarde (art. 1174 en 1395 B.W.; De Page en Dekkers, X, nr. 153, B.; Planiol, door Ripert, III, nr. 828; Planiol en Ripert, door Boulanger, VIII, nr. 52, 2° en 613; Aubry en Rau, door Esmein, VII, tekst en noot 10).

Waar nu het voorschrift op de onveranderlijkheid van de huwelijksvereenkomsten van openbare orde is (De Page en Dekkers, X, nrs. 140 en 152; en verder eensgezinde rechtsleer en rechtspraak), is de sanctie voor om het even welke inbreuk hierop de volstreekte nietigheid (Colin en Capitant, door Julliot de la Morandière, III, nr. 140, 1°).

Doch welke zal de draagwijdte zijn van die nietigheid? Is het beding nietig, of veroorzaakt het de nietigheid van het ganse huwelijkscontract? Alles zal afhangen van het antwoord op de vraag, of het verboden beding voorwaarde is van al de andere, of indien partijen hetzij uitdrukkelijk, hetzij stilzwijgend een onderlinge afhankelijkheid van de bedingen hebben beoogd. Want in dat geval brengt de nietigheid van het verboden beding de nietigheid mee van gans de huwelijksvermogensregeling (althans hoofdinhoud en bijkomende inhoud van het huwelijkscontract); zoniet is enkel het beding nietig. Dat alles blijft evenwel een feitenkwestie.

Niets belet weliswaar dat, na de ontbinding van het huwelijk of van de gemeenschap, de verrekening of vereffening — verdeling zou geschieden op basis van het nietig huwelijkscontract of -huwelijksbeding. Het veronderstelt het akkoord van partijen. Doch dit behelst dan geen bevestiging van wat nietig was, want iedere bevestiging bij volstreekte nietigheden is uitgesloten (zie Laurent, XXI, nr. 52; De Page en Dekkers, X, nr. 189, 2°, b.; Planiol en Ripert, door Boulanger, VIII, nr. 95; zelfs na de ontbinding van het huwelijk — zie Cass. fr.,

civ. 6 nov. 1895, Rec. Dall., 1897, I, 25; S. 1896, I, 5). Indien partijen die nietigheid kenden, geldt hun akkoord als transactionele regeling tussen partijen (Cass. fr., civ., 10 april 1866, Rec. Dall. 1866, I, 350; S., 1866, I, 190; Nîmes, 13 jan. 1897, Rec. Dall., 1897, 2, 128), zonder evenwel tegenstelbaar te kunnen zijn aan derden — in casu de fiscus — die zich steeds op de absolute nietigheid mogen blijven beroepen (Colin en Capitant, door Julliot de la Morandière, III, nr. 140, B; Planiol en Ripert, door Boulanger, VIII, nr. 94; Aubry en Rau, door Esmein, VII, § 504, tekst en noot 10); wisten ze van de nietigheid niets af, dan is er dwaling omtrent het recht (Cass. fr. vic., 26 okt 1943, D. 1946, 301, noot Boulanger).

Wellicht is men geneigd aan te voeren dat het principe aangaande de immutabiliteit alleen gelding heeft tijdens het huwelijk en zolang de gemeenschap niet ontbonden is (De Page en Dekkers, X, nr. 146; Planiol, door Ripert, III, nr. 816, 3°), zodat, eenmaal het huwelijk of de gemeenschap wel ontbonden, het principe van de immutabiliteit van de huwelijksvoorwaarden ook een einde heeft genomen. En dat dit in casu het geval is ten aanzien van het geïncrimineerd beding, dat alleen bij de ontbinding van het huwelijk door overlijden uitwerking krijgt. Doch hiertegen dient opgeworpen dat deze, in de regel overigens goede stelling, niet opgaat ten aanzien van de vereffening- en verdelingsbedingen, die eerst bij de ontbinding van het huwelijk of van de gemeenschap effect kunnen sorteren. De onveranderlijkheid van de huwelijksvermogensregeling blijft daarom ook de regel voor de liquidatiebedingen (W. Delva, A.P.R., Tw. Huwelijksvermogensstelsels, I, Het huwelijkscontract, Algemene beginselen, nr. 286).

* * *

De conclusie is derhalve, dat, om het beoogde resultaat te bereiken (zie de aanhef van deze bijdrage) de overlevende echtgenoot of de erfgenamen van de vooroverledene, best de nietigheid van het beding zouden inroepen. Ieder belanghebbende kan dat immers wanneer het om een volstreekte nietigheid gaat (De Page en Dekkers, X, nr. 189, 2° a; Collin en Capitant, door Julliot de la Morandière, III, nr. 140, A); dus ook ieder echtgenoot of dezes erfgenamen (Cass. fr., ch. réunies, 7 mei 1836, Dalloz, Jur. Gén., Tw. Contrat de mariage, nr. 265).

De houding van de ontvanger lijkt me dan ook verkeerd.

Prof. Mr. W. DELVA.

KRONIEK VAN EUROPEES RECHT

HET E.E.G. - RECHT (VI) (1)

E. - Toetreding en associatie van Europese Staten bij de E.E.G.

1. - De Europese Economische Gemeenschap is een open gemeenschap. In de Preambule van het Verdrag wordt zulks met nadruk bevestigd door het oproepen tot aansluiting van «de overige Europese volkeren» die de idealen van de zes E.E.G.-landen delen.

Voor deze aansluiting bestaan twee mogelijkheden: de toetreding en de associatie.

De eerste vorm van geografische uitbreiding werd nog niet verwezenlijkt. De besprekingen met Groot-Brittannië, welke begin 1963 zijn afgesprongen, zijn wellicht tot nog toe het dichtst genaderd tot de toetreding van een derde Staat. In dit verband werden tevens besprekingen gevoerd met Ierland, Denemarken en Noorwegen, vooralsnog zonder resultaat.

Associaties zijn wel reeds tot stand gekomen. Thans zijn twee associatie-overeenkomsten met Europese Staten in werking:

1°) Overeenkomst van associatie tussen de E.E.G. en Griekenland, ondertekend op 9 juli 1961 te Athene en in werking getreden op 1 november 1962;

2°) Overeenkomst van associatie tussen de E.E.G. en Turkije, op 12 september 1963 te Ankara ondertekend en in werking getreden op 1 december 1964.

Bovendien bestaan associaties met landen en gebieden overzee (voormalige kolonies in Afrika; Suriname; Nederlandse Antillen), welke in een latere kroniek van Europees recht zullen toegelicht worden.

I. Toetreding tot de Europese Economische Gemeenschap.

2. - De mogelijkheid van toetreding van Europese Staten tot de Gemeenschap wordt voorzien in art. 237 van het E.E.G.-Verdrag: «Elke Europese Staat kan verzoeken lid te worden van de Gemeenschap». Het E.G.A.-Verdrag bevat een identiek voorschrift in art. 205; het E.G.K.S. een gelijkaardig voorschrift in art. 98.

Vooreerst weze aangestipt dat de mogelijkheid van toetreding uitsluitend tot Europese staten beperkt wordt. Dit is ten volle begrijpelijk; toetreding betekent immers het volledig opgaan in de Gemeenschap, wat uiteraard als vereiste stelt een gelijkaardige cultuur, traditie en economische en politieke structuur aan deze van de huidige Lid-Staten. Deze voorwaarden worden slechts door de overige Europese staten vervuld, en dan nog niet door alle.

De toetredingsprocedure verloopt in twee fasen — (zie het uitstekende verslag van een Nederlandse werkgroep o.l.v. Prof. Tammes, «Juridische aspecten van toetreding en associatie bij de Europese Gemeenschappen», S.E.W., 1963, t.a.v. 129; hiernaar zij verwezen voor een grondige behandeling van de problematiek) —:

1. - Beslissing over de ontvankelijkheid.

De Europese Staat, welke lid wenst te worden van de Gemeenschap, richt een verzoek tot de Raad van Ministers van de E.E.G. De Raad wint het advies in van de E.E.G.-Commissie en beslist vervolgens met eenparigheid van stemmen.

Het onderzoek naar de ontvankelijkheid strekt zich niet alleen uit tot de juridische en geografische criteria (een staat in Europa), maar ook tot andere elementen, zoals de gelijkaardige economische structuur, het eerbiedigen van de idealen van vrijheid en democratie, de wens bij te dragen tot de éénwording van Europa.

Het advies van de Commissie is niet bindend.

De beslissing van de Raad tot ontvankelijk-verklaring moet met eenparigheid van stemmen genomen worden: elke Lid-Staat heeft dus reeds in dit stadium een veto-recht m.b.t. de toetreding van andere Europese staten.

2. - Onderhandelingen ten gronde.

Een akkoord tussen de Lid-Staten en de verzoekende Staat moet uitgewerkt worden over: 1°) de voorwaarden voor de toelating; 2°) de daaruit voortvloeiende aanpassingen van het E.E.G.-Verdrag. Dit akkoord moet door alle contracterende Staten worden bekrachtigd, overeenkomstig hun onderscheidene grondwettelijke bepalingen.

In deze fase zijn het de Lid-Staten zelf die optreden. Toetreding van een nieuwe Lid-Staat houdt de mogelijkheid, zo niet de noodzaak, in dat bepaalde Verdragsvoorschriften moeten gewijzigd worden — inzonderheid de institutionele bepalingen (cfr. «The institutions of the E.E.G. on the admission of new member states, A report concerning modifications to the E.E.G. Treaty,

S.E.W., 1962, 345-373) —, zodat het normaal is dat hier de oorspronkelijke Verdragsluitende partijen als zodanig optreden.

In de praktijk worden echter ook de communautaire instellingen ingeschakeld, althans voorzeker de E.E.G.-Commissie (zie de onderhandelingen met Groot-Brittannië).

Het toetredingsakkoord is in hoofde van de zes Lid-Staten en van de toetredende Staat een nieuwe internationale overeenkomst, zodat bekrachtiging volgens de constitutionele bepalingen in elk dezer Staten vereist is alvorens het akkoord in werking kan treden.

3. - Tot op heden is nog geen enkele Europese Staat tot de E.E.G. toegetreden. De bepalingen van het E.E.G.-Verdrag zijn in Europa thans integraal van toepassing op de Benelux-landen, Duitsland, Frankrijk en Italië, overeenkomstig art. 227, 1° E.E.G.-Verdrag, en op de «Europese Grondgebieden welke buitenlandse betrekkingen door een Lid-Staat worden behartigd» (Monaco en San Marino), overeenkomstig art. 227, 4° E.E.G.-Verdrag. De twee andere Europese Gemeenschappen omvatten dezelfde staten (art. 79 E.G.K.S.-Verdrag; art. 198 E.G.A.-Verdrag).

4. - Terloops weze aangestipt dat toetreding tot slechts één van de drie Gemeenschappen — E.G.K.S., E.E.G. of E.G.A. — om talrijke redenen uitgesloten lijkt; het verzoek tot toetreding zal dan ook in feite de toetreding tot de drie Gemeenschappen moeten behelzen. - Cfr. E. Wohlfarth, *Fondements juridiques des relations entre les communautés européennes et les états-tiers*, Brussel, 1964, p. 31-32.

II. - Associatie tussen derde Staten en de E.E.G.

5. - Artikel 238, eerste lid, van het E.E.G.-Verdrag bepaalt: «De Gemeenschap kan met een derde Staat, een Staten-unie of een internationale organisatie akkoorden sluiten, waardoor een associatie wordt tot stand gebracht, welke door wederzijdse rechten en verplichtingen, gemeenschappelijk optreden en bijzondere procedures wordt gekenmerkt.» Artikel 206 E.G.A.-Verdrag luidt identiek; het E.G.K.S.-Verdrag bevat geen voorschriften m.b.t. associatie van derde staten.

Een associatie wordt dus gekenmerkt door een band tussen de Gemeenschap en een *erbuiten* staande entiteit.

Voor degelijke associatie komen in aanmerking (cfr. het reeds genoemde verslag «Juridische aspecten van toetreding en associatie», S.E.W., 1963, t.a.v. 141-142):

1. Niet-Europese Staten; internationale organisaties;

2. Europese staten, waarvan het niveau van economische ontwikkeling een volledig lidmaatschap (nog) niet toelaat; voorbeelden: Griekenland, Turkije;

3. Europese staten, waarvan het niveau van economische ontwikkeling een volledig lidmaatschap wel zou toelaten, doch die om politieke redenen geen volledig lid kunnen of willen worden; voorbeelden: neutrale staten (Zweden, Oostenrijk, Zwitserland); Spanje, Portugal.

6. - Over de *procedure* is art. 238 E.E.G.-Verdrag (en art. 206 E.G.A.-Verdrag) weinig uitvoerig. Het tweede lid van bedoeld artikel schrijft voor dat associatie-overeenkomsten door de Raad van Ministers gesloten worden met eenparigheid van stemmen, na raadpleging van het Europees Parlement. Het derde lid bepaalt: «Wanneer die akkoorden wijzigingen in dit Verdrag medebrengen, moeten deze wijzigingen vooraf worden aangenomen volgens de procedure bedoeld in artikel 236» (2°).

Deze voorschriften moeten worden gelezen in combinatie met art. 228, 1°, eerste lid: «In de gevallen dat

de bepalingen van dit Verdrag voorzien in het sluiten van akkoorden tussen de Gemeenschap en een of meer Staten of een internationale organisatie, wordt over die akkoorden door de Commissie onderhandeld. Onder voorbehoud van de aan de Commissie te dezer zake toegekende bevoegdheden worden de akkoorden door de Raad gesloten nadat de Vergadering, in de gevallen waarin dit Verdrag voorziet, is geraadpleegd». Hetzelfde artikel, tweede lid, voorziet in de mogelijkheid het advies van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in te winnen over de verenigbaarheid van het beoogde akkoord met de bepalingen van het Verdrag.

De procedure kent in feite volgend verloop (zie de procedure m.b.t. de associatie-overeenkomsten met Griekenland en Turkije):

1. De derde Staat richt een verzoek tot de Raad van Ministers van de E.E.G.; (art. 238 duidt niet aan tot welk orgaan het verzoek moet gericht worden; praktijk naar analogie met art. 237);

2. De Raad aanvaardt het verzoek (praktijk naar analogie met art. 237);

3. De Commissie van de E.E.G. voert de onderhandelingen (art. 238), onder toezicht van de Raad. De praktijk toont dat de Raad zich ook rechtstreeks inlaat met dergelijke onderhandelingen.

4. Ondertekening van het akkoord door vertegenwoordigers van de verzoekende staat, de Raad (toepassing van art. 238) en de Lid-Staten (praktijk naar analogie met art. 237 en ontwijking van de toepassing van art. 238, derde lid, art. 236 en art. 228, 1°, tweede lid);

5. Raadpleging van het Europees Parlement. Krachtens art. 238 moet deze raadpleging geschieden vóór het sluiten van de associatie-overeenkomst. Door het Europees Parlement wordt zulks uitgelegd als raadpleging vóór de ondertekening; het heeft dan ook telkens

geprotesteerd tegen de raadpleging na ondertekening. Het standpunt van het Europees Parlement wordt door de Raad niet bijgetreden: volgens de Raad moet de raadpleging van het Parlement geschieden na de ondertekening, doch voor de «sluiting» van het akkoord.

6. «Sluiting» van het akkoord door de Raad.

7. Bekrachtiging door de nationale parlementen volgens de respectieve constitutionele bepalingen.

8. Uitwisseling van de akten van bekrachtiging.

9. Inwerkingtreding van de overeenkomst.

7. - Zoals reeds vermeld, bestaan thans associatie-overeenkomsten met twee Europese staten, met name Griekenland en Turkije. In een vervolg op deze kroniek zal de inhoud van deze overeenkomsten geschetst worden.

(wordt vervolgd.)

LOUIS PAUL SUETENS,
Aangesteld Navorser N.F.W.O.

(1) Deze kroniek sluit aan op volgende vroegere kronieken:
— Het E.E.G.-recht (I). - A. Interne organisatie van de instellingen van de E.E.G., R.W., 1963-64, 1229-1236;
— Het E.E.G.-recht (II). - B. De mededinging, R.W., 1963-64, 1433-1437;
— Het E.E.G.-recht (III). - C. Het vrije verkeer van personen, diensten en kapitaal, R.W., 1963-64, 1623-1628; 1723-1725; R.W., 1964-65, 173-177;
— Het E.E.G.-recht (IV en V). - D. Sociale Zaken, R.W., 1963-64, 1935-1940; 2081-2088.

(2) Art. 236, E.E.G.-Verdrag: «De regering van elke Lid-Staat of de Commissie kunnen aan de Raad ontwerpen voorleggen tot herziening van dit Verdrag.

Indien de Raad na raadpleging van de Vergadering en, in voorkomende gevallen, van de Commissie, gunstig adviseert ten aanzien van het bijeenkomen van een conferentie van vertegenwoordigers van de regeringen der Lid-Staten wordt deze conferentie door de voorzitter van de Raad bijeengeroepen, ten einde in onderlinge overeenstemming de in dit Verdrag aan te brengen wijzigingen vast te stellen.

De wijzigingen treden in werking nadat zij door alle Lid-Staten overeenkomstig hun onderscheidene grondwettelijke bepalingen zijn bekrachtigd.»

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1ste Kamer. — 28 februari 1964.

Voorzitter: M. Bayot.

Raadsheer-verslaggever: M. de Bersacques.
Procureur-generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advokaat: Mr. A. Bayart.

Beroep in burgerlijke zaken en in zaken van koop-handel. — Ondeelbaar geschil. — Geen hoger beroep ingesteld binnen de wettelijke termijn tegen een partij, die tegenstrijdige belangen verdedigde. — Niet ontvankelijkheid van het hoger ebroep tegen alle geïntimeerden wegens de ondeelbaarheid van het geschil.

Ondeelbare vordering tot vereffening en verdeling. Een gedaagde partij verdedigt belangen, die met die van de andere gedaagde partijen strijdig zijn; eerstgenoemde partij stelt hoger beroep in; de akte van hoger beroep wordt aan een der andere gedaagde partijen niet binnen de wettelijke termijn betekend.

Nu appellant het bestreden vonnis kracht van gewijsde heeft laten verkrijgen ten voordele van een partij die ten overstaan van hem strijdige belangen verdedigde, was het hem niet meer mogelijk, gelet op de ondeelbaarheid van het geschil, het gewijsde

opnieuw ten opzichte van de andere partijen te betwisten.

Syx-Gryspeerdts t./ Wwe Deknudt en cs.

Gelet op het bestreden arrest gewezen op 25 mei 1962 door het Hof van beroep te Gent;

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1217, 1217 van het Burgerlijk Wetboek, 443 en 444 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering,

doordat het bestreden arrest, waar eiser het beroepen vonnis van 28 juni 1961 op 8 augustus 1961 aan partij Markey had laten betekenen, en waar partij Markey haar hoger beroep tegen dit vonnis op 6 oktober 1961 aan eiser en aan partijen Albert Deknudt en Bertha Deknudt, doch pas op 12 oktober 1961 aan partij Maurice Deknudt had laten aanzeggen, na terecht geconstateerd te hebben dat het geding een vereffening en deling tot voorwerp had, dat het dus ondeelbaar was, dat de akte van beroep tijdig aan eiser werd betekend, en dat partijen Albert, Bertha en Maurice Deknudt in eerste aanleg belangen hadden verdedigd die strijdig waren met die van partij Markey, en na terecht beslist te hebben dat derhalve partij Markey beroep diende aan te tekenen zowel tegen eiser als tegen voormelde partijen Deknudt, het hoger beroep van partij Markey tijdig en ontvankelijk heeft verklaard om re-

den dat, in een ondeelbaar geding, het volstaat tijdig beroep aan te tekenen tegen één der partijen om, na de termijn, nog rechtsgeldig beroep te kunnen instellen tegenover al de andere,

terwijl, daar het geding ondeelbaar was in de zin van de artikelen 1217 en 1218 van het Burgerlijk Wetboek, en niet alleen eiser maar ook partijen Albert, Bertha en Maurice Deknudt tegenstrijdige belangen hadden met die van partij Markey, de betekening van het beroepen vonnis ten verzoeken van eiser aan partij Markey de termijn van hoger beroep bepaald bij de artikelen 443 en 444 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering ook ten gunste van voormelde partijen Deknudt deed lopen,

terwijl, daar het geding ondeelbaar is in de zin van de artikelen 1217 en 1218 van het Burgerlijk Wetboek, de artikelen 443 en 444 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering eisen dat het hoger beroep tijdig tegen alle partijen zou betekend worden die een tegenstrijdig belang hebben met dat van appellant, en terwijl dienvolgens, daar eiser het beroepen vonnis op 8 augustus 1961 aan partij Markey had laten betekenen, en daar partij Markey slechts op 12 oktober 1961 haar hoger beroep aan partij Maurice Deknudt had aangezegd, dit laatste beroep te laat werd ingesteld en onontvankelijk was, hetgeen de onontvankelijkheid medebracht van het beroep door partij Markey tegen de andere partijen ingesteld:

Overwegende dat eiser, die schuldeiser is van verweerder Maurice Deknudt, in die hoedanigheid, bij toepassing van artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek, de vereffening en verdeling van de tussen verweerders onverdeelde goederen heeft vervolgd;

Overwegende dat het beroepen vonnis die eis heeft toegewezen;

Overwegende dat eiser Syx dit vonnis op 8 augustus 1961 aan verweester Markey heeft betekend; dat Markey op 6 oktober 1961 aan eiser en verweerders Albert en Bertha Deknudt, en slechts op 12 oktober 1961 aan verweerder Maurice Deknudt akte van hoger beroep tegen die beslissing liet betekenen;

Overwegende dat eiser de niet ontvankelijkheid van dat hoger beroep opwierp om reden dat het niet binnen de wettelijke termijn tegen verweerder Maurice Deknudt werd ingesteld, terwijl het geding ondeelbaar was;

Overwegende dat het bestreden arrest releveert dat de laatste drie verweerders Albert, Maurice en Bertha Deknudt in eerste aanleg belangen hebben verdedigd die strijdig waren met die verweester Markey en dat de vordering tot vereffening en verdeling ondeelbaar is;

Overwegende dat, gelet op die vaststellingen, het hoger beroep van Markey slechts ontvankelijk was voor zover het binnen de wettelijke termijn tegen eiser en tegen de laatste drie verweerders was ingesteld;

Overwegende, immers, dat zo verweester Markey kracht van gewijsde heeft laten verkrijgen aan het vonnis waartegen beroep ten voordele van een partij die belangen verdedigde welke met de hare strijdig waren, het haar niet meer mogelijk was, gelet op de ondeelbaarheid van het geschil, het aldus gewijsde opnieuw te betwisten ten opzichte van de andere partijen;

Dat het middel dus gegrond is;

Om die redenen:

en zonder het tweede middel te onderzoeken dat geen uitgebreider vernietiging zou kunnen medebrengen,
Vernietigt het bestreden arrest;

Beveelt dat melding van dit arrest zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissing;
Veroordeelt verweester Markey tot de kosten;
Verwijst de zaak naar het Hof van beroep te Brussel.

RAAD VAN STATE

Vierde Kamer. — 15 september 1964

Voorzitter: M. A. Mast.

Raadsheren: M.M. Mees en Adriaens.

Substituut-auditeur-generaal: M. Similon.

Advokaat: Mr. W. Martens (Gent).

Burgerlijke invaliditeitspensioen (Herstelpensioen voor burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-45 en hun rechthebbenden). — Algemene voorwaarden tot vergoeding van de schade. — Veiligheidsmaatregelen genomen ter uitvoering van de besluitwet van 12 oktober 1918.

Het besluit-wet van 12 oktober 1918 verleent aan de minister van Justitie wel bevoegdheid om Belgen, die door hun betrekkingen met de vijand verdacht zijn, te interneren doch deze wet laat de mishandeling van die personen niet toe. De bepaling van artikel 2, 2°, van de wet van 15 maart 1954, gewijzigd bij artikel 6, 2°, van de wet van 24 april 1957 wordt bijgevolg niet geschonden door een beslissing wanneer deze weigert vrijwillige verwondingen, toegebracht door een gewapend weerstander, gelijk te stellen met de veiligheidsmaatregelen zoals bedoeld in die bepaling.

De Belgische Staat (Minister van Volksgezondheid en van het Gezin) t./ Desmet J.

Arrest nr. 10.780

Gezien het verzoekschrift dd. 7 maart 1962;

Gezien de memorie van antwoord;

Gezien het verslag over de zaak opgemaakt door de heer Similon, substituut-auditeur-generaal;

Gelet op het bevel van 10 april 1964 dat de neerlegging ter griffie gelast van het verslag en van het dossier;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen;

Gelet op het bevel van 30 juli 1964 waarvan aan partijen op 5 augustus 1964 kennis is gegeven en waarbij de zaak op de terechtzitting van 8 september 1964 werd vastgesteld;

Gehoord het verslag van raadsheer Mees;

Gehoord de opmerkingen van mevrouw Delbaere-Stoppie, Staatscommissaris bij het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin, die verschijnt voor de verzoekende partij en van Mr. Marinus, advocaat bij het Hof van beroep te Gent, die verschijnt voor de tegenpartij;

Gehoord het eensluidend advies van de heer Similon, substituut-auditeur-generaal;

Gelet op artikel 25 van de wet van 23 december 1946, gewijzigd door de wet van 15 april 1958;

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissing van 11 januari 1962, waarbij de hogere commissie van beroep te Gent inzake de herstelpensioenen voor burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 en hun rechthebbenden de aanvraag van Jerome, Leo Desmet ontvankelijk verklaart en een

onderzoek door de gerechtelijke-geneeskundige dienst beveelt;

Overwegende dat Jerome Leo Desmet na zijn aanhouding op 6 september 1944 door twee leden van de weerstand, die beiden gewapend waren, de ene met een automatisch wapen, de andere met een revolver en een dolk, door deze laatste met een dolksteek in de onderbuik werd gewond; dat hij, onmiddellijk daarna, zonder behoorlijke geneeskundige verzorging te hebben ontvangen, opgesloten werd en nadien overgebracht werd naar een hospitaal, waar hij een heelkundig ingrijpen onderging; dat hij na zes weken behandeling geïnterneerd werd, tot zijn vrijlating op 6 maart 1945, onder medische behandeling bleef en in mei 1945 een tweede heelkundig ingrijpen onderging; dat hij op 10 mei 1946 door de kriauditeur ingeschreven werd op de lijst bedoeld in artikel 4 van de besluitwet van 19 september 1945 betreffende de burgerlijke epuratie en door het Hof van beroep te Gent bij arrest dd. 13 juni 1947 wegens lidmaatschap van het V.N.V. levenslang vervallen werd verklaard van de rechten opgesomd in artikel 123 sexies van het Strafwetboek; dat hij echter bij vonnis dd. 14 februari 1950 van de rechtbank van eerste aanleg te Ieper geschrapt werd van genoemde lijst en in zijn rechten hersteld vanaf de datum waarop die hem waren ontnomen; dat hij op 26 februari 1955 een herstelpensioen aanvraag wegens een invaliditeit, geraamd op 20 tot 25% hem bijgebleven uit de door hem in 1944 opgelopen verwonding; dat de burgerlijke invaliditeitscommissie te Kortrijk bij beslissing dd. 7 februari 1956 de aanvraag ontvankelijk verklaarde; dat het beroep door de tegenpartij ingesteld tegen die noch tans voor haar gunstige beslissing door de hogere commissie van beroep te Gent op 12 juni 1958 als niet ontvankelijk werd afgewezen; dat de burgerlijke invaliditeitscommissie te Kortrijk bij beslissing dd. 23 april 1959 de aanvraag van de tegenpartij opnieuw ontvankelijk, verklaarde en een onderzoek door de gerechtelijke-geneeskundige dienst beval; dat de verzoekende partij hoger beroep instelde en deed gelden dat de aanvraag zonder meer diende te worden afgewezen wijl de geleden schade voortvloeit uit een veiligheidsmaatregel door de Belgische Staat genomen, zoals bedoeld is in artikel 2, 2°, in fine, van de wet van 25 maart 1954, gewijzigd bij artikel 6, 2°, van de wet van 24 april 1957, en niet uit een oorlogshandeling; dat de staatscommissaris bovendien in zijn conclusies o.m. deed gelden dat « mishandeling alsmede machtsoverschrijding, die gepaard gingen met de toepassing van de besluitwet van 12 oktober 1918 een geheel vormen met de veiligheidsmaatregelen genomen ter uitvoering van bovengenoemde besluitwet en derhalve niet voldoen aan de voorwaarden voor oorlogshandeling » en « dat het hier ook geen misdaad betreft ingevolge de ontredde der openbare besturen voortvloeiend uit de staat van oorlog », vermits het slachtoffer geïnterneerd werd overeenkomstig de besluitwet van 12 oktober 1918 en de uitvoeringsmaatregelen van deze besluitwet, n.l. het rondschriven van de Minister van Justitie van 21 augustus 1944 en het ministerieel besluit van 23 september 1944 en deze uitvoeringsmaatregelen niet een ontredde der openbare besturen bewijzen, wel het tegendeel; dat daarop de bestreden beslissing werd genomen;

Overwegende dat die beslissing steunt op de considerans: « dat uit de gegevens van het dossier blijkt dat verzoeker een verwonding opliep in de onderbuik ten gevolge van een messteek, toegebracht door een lid van de weerstand op 6 september 1944, toen hij door deze aangehouden werd; dat deze daad een handeling is

tussen 27 augustus 1939 en 15 november 1945 door een agent van de Belgische Staat verricht ter gelegenheid van de bevrijding van België (art. 2, 2°) ofwel een misdaad is tussen 10 mei 1940 en 15 juli 1945 gepleegd tegen personen ingevolge de ontredde der openbare besturen voortvloeiend uit de staat van oorlog (art. 2, 4°, a); dat deze daad aldus in elk geval een oorlogshandeling is; dat, krachtens artikel 6, 2°, der wet van 27 april 1957, geen oorlogshandelingen zijn de veiligheidsmaatregelen door de Belgische Staat genomen ter uitvoering van artikel 2 der besluitwet van 12 oktober 1918; dat de verzoeker zich echter niet steunde op de voormelde veiligheidsmaatregelen als oorzaak van de schade, maar op de vrijwillige verwondingen, verwekt door een gewapende weerstander, die aan de militie van de Belgische Staat geassimileerd is; dat zelfs, moest de eis op de internering steunen — quod non — deze internering onwettelijk was en als dusdanig geen internering, zodat alle daden van de gewapende weerstanders ter zake oorlogshandelingen zijn; dat inderdaad de door de wet toegelaten internering ten opzichte der Belgen, die geen vaste woonplaats in België hebben of die door hun betrekkingen met de vijand verdacht zijn, slaat, volgens het verslag aan de Koning, op Belgen bij naturalisatie alsmede zekere categorieën Belgen, ingevolge de wet, wier oorspronkelijke landaard deze is van een vijandelijke staat; dat het slachtoffer geen dusdanige Belg was; dat, nog meer subsidiair, de omzendbrief van de Minister van Justitie, dd. 21 aug. 1944 de gezagdragers aanduidt aan wie delegatie tot internering is gegeven, een gemotiveerd rekvisitorium vergt, een proces-verbaal van de politie of rijkswacht, die tot de internering overgaat, enz., alle formaliteiten, die ter zake tegenover het slachtoffer niet werden nageleefd; dat de last van de bewaring op de burge-meesters is gelegd, die zo zij over onvoldoende gekwalificeerde hulp beschikken, beroep mogen doen op militaire autoriteiten, welk beroep uit niets blijkt »;

Overwegende dat de verzoekende partij, doet gelden dat de bestreden beslissing onvoldoende gemotiveerd is en de conclusies van de staatscommissaris niet beantwoordt, wijl de hogere commissie van beroep het door de tegenpartij ingeroepen schadelijk feit aanmerkt als een oorlogshandeling, als bedoeld hetzij in artikel 2, 2°, hetzij in artikel 2, 4°, van de wet van 15 maart 1954 betreffende de herstelpensioenen voor de burgerlijke slachtoffers van de oorlog 1940-1945 en hun rechthebbers, gewijzigd door de wet van 24 april 1957, zonder gronden daarvoor aan te geven;

Overwegende dat genoemde bepalingen als oorlogshandelingen aanmerken, de eerste, de maatregelen of handelingen tussen 27 augustus 1939 en 8 mei 1945 door de Belgische Staat, de geallieerde landen of hun agenten genomen of verricht ter gelegenheid van de verdediging of de bevrijding van België, met uitsluiting van de veiligheidsmaatregelen door de Belgische Staat genomen ter uitvoering van artikel 2 van de besluitwet van 12 oktober 1918 betreffende het verblijf in België van buitenlanders en van personen van vreemde afkomst, de tweede, de misdaden en wanbedrijven, tussen 10 mei 1940 en 15 juli 1945 tegen personen gepleegd ingevolge de ontredde der openbare besturen voortvloeiend uit de staat van oorlog; dat de staatscommissaris in zijn conclusies niet had betwist dat de handeling door een agent van de Belgische Staat was verricht bij de bevrijding van België, doch had doen gelden, enerzijds, dat die handeling moest worden beschouwd als uitgesloten uit die categorie van oorlogshandelingen omdat zij een veiligheidsmaatregel was, genomen ter uitvoering van de besluitwet van 12 oktober

1918, anderzijds, dat zij niet kon worden gekenmerkt als een misdaad gepleegd ingevolge de ontreddering van de openbare besturen voortvloeiend uit de staat van oorlog, vermits in het onderhavig geval, niets van een zodanige ontreddering doet blijken; dat uit de motivering van de bestreden beslissing voldoende blijkt waarom de hogere commissie van oordeel is dat, ingeval de twee verzetslieden agenten waren van de Belgische Staat, bewuste handeling niet als een veiligheidsmaatregel moet worden beschouwd noch als zodanig worden uitgesloten uit de onder artikel 2, 2°, bedoelde categorie van oorlogshandelingen, en dat het, in het tegenovergestelde geval, een misdaad geldt gepleegd door twee personen die uit eigen gezag zijn opgetreden, gebruik makend van de ontreddering der openbare besturen; dat het middel niet gegrond is;

Overwegende dat de verzoekende partij voorts de schending inroept van artikel 2, 2°, van de wet van 15 maart 1954, gewijzigd bij artikel 6, 2°, van de wet van 24 april 1957; dat zij betoogd dat « mishandelingen en machtsoverschrijdingen die gepaard gingen met de toepassing van de besluitwet van 12 oktober 1918 een geheel vormen met de veiligheidsmaatregelen genomen ter uitvoering van die besluitwet » en dat zij daaruit afleidt dat de bestreden beslissing ten onrechte weigert de verwonding aan de tegenpartij toegebracht te beschouwen als een veiligheidsmaatregel en haar als zodanig uit te sluiten uit de in artikel 2, 2°, bedoelde categorie van oorlogshandelingen die, wanneer daaruit schade is ontstaan, aanleiding geven tot herstel;

Overwegende dat de besluitwet van 12 oktober 1918, wel de Minister van Justitie bevoegdheid verleent om Belgen die door hun betrekkingen met de vijand verdacht zijn te interneren doch niet de mishandeling van die personen toelaat; dat de bestreden beslissing wanneer zij weigert vrijwillige verwondingen, toegebracht door een gewapende weerstander gelijk te stellen met de veiligheidsmaatregelen, als bedoeld in de ingeroepen bepaling, die bepaling niet schendt; dat ook dit middel niet gegrond is;

Overwegende dat de verzoekende partij vervolgens doet gelden dat de hogere commissie ten onrechte, want met miskenning van artikel 2 van de besluitwet van 18 oktober 1918, voorhoudt dat de internering van de tegenpartij onwettig was omdat genoemde bepaling het niet mogelijk maakt andere Belgen te interneren dan die « welke Belg zijn door naturalisatie of ingevolge de wet en wier oorspronkelijke landaard deze is van een vijandelijke staat »;

Overwegende dat uit de bestreden beslissing blijkt dat deze slechts in ondergeschikte orde steunt op het motief dat haar aldus wordt verweten; dat dit motief overtoollig is en dat het middel derhalve niet ontvankelijk is wegens gemis aan belang;

Overwegende dat de verzoekende partij ten slotte aan de bestreden beslissing verwijt dat zij ten onrechte de internering van de tegenpartij beschouwt als niet verricht overeenkomstig de onderrichtingen dd. 21 aug. 1944 van de Minister van Justitie;

Overwegende dat dit middel, om de reden, reeds opgegeven in verband met het derde middel, niet ontvankelijk is wegens gemis aan belang.

Besluit :

Artikel 1. — Het beroep is verworpen.

Artikel 2. — De kosten, ten bedrage van 750 frank, komen ten laste van de verzoekende partij.

NOOT. — Reeds eerder heeft de Raad van State de thesis van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin dat « mishandelingen en machtsoverschrijdingen die gepaard gingen met de toepassing van het besluit-wet van 12 oktober 1918 een geheel vormen met de veiligheidsmaatregelen genomen ter uitvoering van dit besluit-wet » verworpen.

In zijn verslag heeft de heer substituut-auditeur-generaal Similon erop gewezen dat de Raad van State in zijn arrest nr. 7783 inzake Comiant, dd. 8 april 1960 o.m. vaststelde: « Overwegende evenwel dat verzoeker zijn gebrekkigheid niet uitsluitend toeschreef aan de op grond van het besluit-wet van 12 oktober 1918 toegestane maatregelen, namelijk de aanhouding en de internering, maar aan mishandelingen en aan gemis aan verzorging welke hoegenaamd niet worden toegestaan door evengenoemd besluit-wet... ».

De Raad van State heeft deze rechtspraak herhaald en verder gepubliceerd in arrest nr. 9323 inzake Delforge-Monami dd. 13 april 1962.

De verzoekers waren onderscheidelijk de weduwe en de zoon van Lucien Monami, die op 20 mei 1940 door de Franse militairen te Abbeville zonder vonnis werd gefusilleerd. Zij hadden op 9 september 1945 een pensioenaanvraag ingediend, die op 13 juli 1959 in eerste aanleg en op 29 oktober 1959 in hoger beroep werd afgewezen. De afwijzing steunde hierop dat de terechtstelling van Lucien Monami geen oorlogshandeling was zoals omschreven in artikel 2, 2°, van de wet van 15 maart 1954, gewijzigd bij artikel 6, 2°, van de wet van 24 april 1957, aangezien zij het gevolg was van een daad « verricht tijdens of volgend uit veiligheidsmaatregelen genomen ter uitvoering van de besluitwet van 12 oktober 1918, een daad die geen oorlogshandeling is in de zin van de wet, zelfs wanneer het gaat om mishandelingen of andere machts-misbruiken ».

De Raad van State vernietigde evenwel die beslissing van de Hoge Commissie van Beroep op grond van de overwegingen dat « de Minister van Justitie weliswaar gemachtigd was om veiligheidsmaatregelen te nemen, zoals de verwijdering van een bepaalde plaats, het aanwijzen van een verplichte verblijfplaats, en zelfs de internering, maar dat uit het besluit-wet van 12 oktober 1918 niet kan worden afgeleid dat de terechtstelling van Lucien Monami voltrokken door Franse militairen die aan het gezag van de Belgische Staat ontsnapten, het resultaat, het noodzakelijk gevolg is van de veiligheidsmaatregelen die de Minister van Justitie gemachtigd was te nemen binnen de grenzen van de bevoegdheden welke in het aangehaalde besluit-wet op beperkende wijze zijn opgesomd » en dat « het besluit-wet van 12 oktober 1918 geen mishandelingen en nog minder terechtstellingen zonder vonnis toelaat ».

In ditzelfde arrest werd bovendien het principe bevestigd dat « wanneer een wettekst niet dubbelzinnig is, de opvattingen, die tijdens de parlementaire voorbereiding tot uitdrukking zijn gebracht, niet kunnen opwegen tegen de zin van die tekst ».

In zijn besluiten voor de Hoge Commissie van Beroep had de Staatscommissaris verwezen naar de parlementaire voorbereiding van de wet van 24 april 1957 en nl. naar de bespreking van de amendementen tot wijziging van artikel 2, 2°, van de wet, speciaal het amendement van volksvertegenwoordiger Kiebooms, dat ertoe strekte als oorlogshandelingen te laten gelden, zonder uitzondering, « alle maatregelen of handelingen, tussen 27 augustus 1939 en 8 mei 1945 door de Belgische Staat, de geallieerde landen of hun agenten genomen of verricht ter gelegenheid van de verdediging of de bevrij-

ding van België (zie Kamer, *Parlem. Besch.*, zittijd 1956-1957, nr. 669/6).

Na een langdurige bespreking werd het amendement verworpen. Deze bespreking liep bijna uitsluitend over de vraag of het fusilleren van de personen door de Franse militairen op 20 mei 1940 te Abbeville een oorlogshandeling was in de zin van artikel 2, 2°, of wel een veiligheidsmaatregel genomen ter uitvoering van het besluit-wet van 12 oktober 1918. Op de vraag van de heer Kiebooms of in het geval van de gefusilleerden van Abbeville een pensioen van burgerlijk oorlogsslachtoffer zal worden uitgekeerd, verklaarde Minister Leburton: «Je vous rapelle que je vous ai dit en commission. C'est très simple. Une personne a été arrêtée indûment par une des armées alliées et a subi des sévices, ou même a été fusillée. C'est un acte de guerre. Tandis que le massacre d'Abbeville auquel vous faites allusion résulte des mesures d'internement du Ministre de la Justice. Ce sont deux choses distinctes» (zie Kamer, *Parlem. Hand.*, zittijd 1956-1957, zitting van 16 april 1957, blz. 15).

Het is deze laatste opvatting van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin, die gedurende de parlementaire voorbereiding van de wet werd tot uitdrukking gebracht, die volgens de Raad van State in het geciteerde arrest inzake Delforge-Monami niet kan opwegen tegen de zin van de wettekst, die niet dubbelzinnig is.

Mr. P. Blomme.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Verenigde Kamers. — 10 december 1964.

Eerste-Voorzitter : M. H. Thienpont.

Voorzitters : MM. Bossaert en E. Verougstraete.

Raadsheren : MM. Beeckman, Le Fevere de Ten Hove, De Clercq en Janssens.

Procureur-generaal : M. Matthijs.

Advokaten : Mrs. Jan Lenaerts loco A. Van der Donck en Ch. Boelens (allen van de balie te Antwerpen).

Buurtspoorwegen. — Politierglement (K.B. dd. 24 mei 1913). — Machinist. — Verplichting tot stilstand aan de halten. — Geldt «erga omnes».

Hoewel art. 20 van het K.B. van 24 mei 1913, houdende het politierglement betreffende de exploitatie van de buurtspoorwegen, waar het bepaalt dat de machinist op de buurtlijnen ertoe verplicht is de trein volkomen te doen stilstaan op de plaatsen, door de aanwijspalen en door de dienstregeling der treinen aangewezen, om er de reizigers op te nemen of af te zetten, geschreven is onder de ondertitel «verplichtingen van de reizigers en verzenders», geldt deze, door straffen gesanctioneerde reglementaire bepaling niet uitsluitend voor laatstgenoemden, doch ook ten behoeve van alle weggebruikers o.m. van de bestuurder van een autowagen die met zijn voertuig de trasporen duurst op een twintigtal meter van een tramhalte omdat hij de zekerheid heeft dat de buurttramwagens aldaar zou blijven stilstaan om reizigers te laten opstappen.

Witters, Eduard t/ Van Gelder, Florentinus en Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

1. *Nopens hetgeen voorafgaat.*

a) De oorspronkelijke eis, bij inleidend dagvaardings-exploot van 29 augustus 1957 vóór de rechtbank van

eerste aanleg te Antwerpen ingesteld door Witters Eduard, handelend zo uit eigen naam als in zijn hoedanigheid van hoofd en wettelijk beheerder van de gemeenschap tussen hem en zijn echtgenote, Van den Bergh, Denise, alsook voor zoveel als nodig ten verzoeken van laatstgenoemde echtgenote, strekte ertoe de trambestuurder Van Gelder, Florentinus, in dienst van de «Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen», alsmede deze maatschappij, hoofdelijk te horen veroordelen tot betaling aan voornoemde Witters van een bedrag, 50.675 fr. groot, en aan zijn echtgenote van een som ten bedrage van 2.500 fr., zijnde de schade hem respectievelijk veroorzaakt door een ongeval dat zich voordeed, te Westmalle, Antwerpsesteenweg, ter hoogte van de herberg «Trappisten», op zondag 23 december 1956, omstreeks 18.15 u. : de door oorspronkelijk aanlegger Witters bestuurde personenwagen, waarin o.m. zijn echtgenote plaats had genomen, stond aldaar op het tramspoor stil, toen deze wagen ter hoogte van zijn linker achterkant aldaar aangereden werd door een uit de richting van Turnhout naderende tram met aanhangwagens van de N.M.B.S., bestuurd door wattman Van Gelder, met het gevolg dat de tramwagens en hoofdzakelijk de autowagen vrij aanzienlijke schade ondergingen, en vrouw Witters (Van Den Bergh, Denise) alsook twee andere inzittenden van de autowagen verwondingen opliepen.

Bij wijze van wederreis vorderden oorspronkelijke verweerders tegen aanleggers vergoeding van de aan de tramwagens veroorzaakte schade, zijnde een schade-loosstelling ten bedrage van 9.677 fr., meer de vergoedende intresten sedert de datum van het ongeval.

b) Bij vonnis op tegenspraak van 4 juni 1958 oordeelde de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen dat de aansprakelijkheid voor het ongeval uitsluitend te wijten was aan de schuld van eiser Witters, die, bij inbreuk op art. 21 van het K.B. van 24 mei 1913, houdende het politierglement betreffende de exploitatie van de buurtspoorwegen, zich met zijn wagen over de trasporen had begeven wanneer een tramwagen in aantocht was, terwijl het in hoofde van eiser Witters een misrekening gold wanneer hij dacht dat de naderende tramwagen zou stoppen aan de op ongeveer 20 meter van de plaats van het ongeval gelegen «tramhalte op verzoek», om er aldaar een drietal reizigers, die de halte hadden aangevraagd, te laten opstijgen.

De hoofdeis werd derhalve afgewezen en de wederreis toegewezen.

c) Op hoger beroep door oorspronkelijke aanleggers, binnen de wettelijke termijn en naar regelmatige vorm, tegen dit vonnis ingesteld, heeft het Hof van beroep te Brussel, bij arrest van 10 april 1961, vooreerst het hoger beroep dat de echtgenote Witters als niet ontvankelijk afgewezen «defectu summae», en vervolgens, wat de eis van Witters zelf en de wederreis van geïntimeerden betreft, de aansprakelijkheid voor het ongeval in volstrekt tegenovergestelde zin beoordeeld; het Hof besliste inderdaad dat de tramwattman de bestuurder van de autowagen, Witters, in zijn normale verwachting had misleid door bij inbreuk op art. 20 van voormeld K.B. van 24 mei 1913, niet te stoppen aan de «halte op verzoek», hoewel drie reizigers van op die halte de stilstand van de tram hadden aangevraagd, hetgeen de autobestuurder ook kon bemerken en werkelijk bemerkt had, en wat hem ertoe had gebracht met zijn wagen de trasporen over te steken op een ogenblik waarop hij rechtmatig kon denken en vaststellen dat er geen gevaar voor ongevallen bestond.

Het Hof heeft dan ook geïntimeerden hoofdelijk veroordeeld tot betaling aan appellant Witters van de door hem gevorderde schadevergoeding ten bedrage van

50.675 fr., meer de vergoedende intresten, en de weder-eis van de N.M.B.S. afgewezen.

d) Tegen dit arrest werd door beide geïntimeerden een voorziening tot cassatie ingesteld op grond van het middel dat het Hof van beroep te Brussel in zijn arrest de conclusies van geïntimeerden niet had beantwoord, waar zij opwierpen dat het K.B. van 24 mei 1913 hetwelk als opschrift van titel II vermeldt « Verplichtingen van de reizigers en verzenders en van het publiek in het algemeen », een onderscheid maakt tussen de verplichtingen van de reizigers en die van andere personen, er andere rechtsverhoudingen bestaan tussen een reiziger en de vervoermaatschappij, dan wel tussen een ander weggebruiker en het tramvoertuig, en dat o.m. de bepalingen van art. 20 van voormeld K.B., die enkel betrekking hebben op de « verplichtingen van de reizigers en verzenders », dus niet kunnen ingeroepen worden door derden, in casu door appellant Witters, die voor de hoedanigheid van reiziger of kandidaat-reiziger ter zake niet in aanmerking kwam.

Overwegende dat het arrest van het Hof van beroep te Brussel zijn beslissing hierop steunde dat appellant Witters art. 20 van het K.B. van 24 mei 1913 wel kan invoeren, oordeelde het Hof van Cassatie dat het arrest waartegen voorziening, nagelaten had het verweermiddel van geïntimeerden te beantwoorden.

Bij arrest van 23 november 1962, heeft het dan ook het arrest van het Hof van beroep te Brussel verbroken — behalve in zover hierbij het hoger beroep van vrouw Witters niet ontvankelijk werd verklaard « defectu summae » — en de aldus beperkte zaak naar uw Hof verwezen.

Uw Hof dient derhalve nog enkel te beslissen over de al dan niet gegrondheid van de oorspronkelijke eis van appellant Witters alleen, en van de weder-eis van geïntimeerden, met deze toekomstigheid nog dat appellant Witters, niettegenstaande de voorziening tot verbreking, het verbroken arrest intussen ten uitvoer heeft gelegd en geïntimeerden hem een totaal bedrag van 67.823 fr. heeft betaald, waarvan geïntimeerden, bij wijze van incidenteel beroep, thans de terugbetaling vorderen, meer de intresten aan 4,5 % te rekenen van 17 juni 1961, dag van de betaling.

2. Wat de aansprakelijkheid betreft.

Het staat vast dat appellant Witters, vooraleer met zijn personenwagen het op een speciale bedding gelegen tramspoor over te steken, zijn voertuig tot stilstand heeft gebracht, en op dit ogenblik vastgesteld heeft dat drie personen, staande op ongeveer 20 m. van de daarvan af gelegen « tramhalte op verzoek » (zie schets) aan de wattman van de in aantocht zijnde tramwagen de stilstand aanvroegen door hem tekens te doen om te stoppen. Men merke op dat, naar luid van de verklaringen van een dezer toekomstige reizigers, trouwens door de trambestuurder zelf bevestigd, de tramwagens ongeveer 15 minuten vertraging had opgelopen, alsook dat er op dit ogenblik mist heerste, wat evenwel in zake van geen belang was, want de tramwattman zelf verklaart: « Er was wel wat mist, maar dat kan geen reden geweest zijn om de reizigers niet op te merken, want wij hebben dat aan de andere halten toch wel opgemerkt » (P.V. nr. 144 - Pie Turnhout dd. 16-1-1957).

Ervan overtuigd dat de tramwattman op deze aanvragen om stilstand gevolg zou geven, en de tramwagens derhalve aan de halte zou stoppen, wat hem trouwens duidelijk voorgeschreven wordt door art. 20 van het K.B. van 24 mei 1913, heeft appellant Witters hiermede rekening gehouden en met zijn wagen het

tramspoor overgestoken. Doch, tegen alle verwachtingen in, werd door de trambestuurder aan de tekens tot stoppen van de reizigers geen gevolg gegeven, reed de tramwagens aan een hoge snelheid de « tramhalte op verzoek » door, en kwam hij aldus appellant Witters verrassen op het ogenblik waarop deze zijn oversteekingsbeweging nog niet voleindigd had.

Dat de tramwagens, kort vóór de aanrijding met appellants wagen, een hoge snelheid voerde wordt niet enkel bewezen door het getuigenis van drie personen die de halte aanvroegen, doch ook door de vaststelling dat door het zodanig remmen de tramwagens de naald van de wissel van een zijspoor defekt reed.

Het lijdt naar ons oordeel geen twijfel dat appellant Witters, toen hij de tramwagens zag aankomen en tevens vaststelde dat reizigers de stilstand doelmatig aanvroegen, er normaal toe gerechtigd was te denken dat de tramwagens aan de halte zou stoppen, en dat hij dienvolgens het tramspoor met zijn wagen mocht oversteken, vermits het tramvoertuig in dergelijke omstandigheden niet kon beschouwd worden als zijnde werkelijk « in aantocht » zoals vereist bij art. 21, alinea 5, van het K.B. van 24 mei 1913.

Was appellant Witters ertoe gerechtigd van de tramwattman te eisen dat deze het voorschrift van art. 20 van zelfde K.B. zou naleven, waar het bepaalt dat de machinist op de buurtlijnen ertoe verplicht is de trein volkomen te doen stilstaan op de plaatsen door de aanwijspalen en door de dienstregeling der treinen aangewezen om er de reizigers op te nemen of af te zetten, nu het voor ieder enigszins nauwlettend persoon — en dat moet de tramwattman uiteraard zijn — duidelijk bleek dat er werkelijk drie reizigers moesten opgenomen worden?

Beweren, zoals geïntimeerden het op grond van sommige rubrieken van titel II van het K.B. van 24 mei 1913, en overeenkomstig bepaalde rechterlijke uitspraken voorhouden dat voormeld voorschrift t.o.v. het personeel van de N.M.B.S. enkel kan ingeroepen worden door reizigers of door personen die om een tramreis verzoeken, doch geenszins door een derde weggebruiker, zoals appellant Witters, is een stelling die, naar ons oordeel niets wegneemt aan de rechtmatigheid en de redelijkheid waarmede art. 20 van voormeld K.B., dat een politiereglement is, in het raam van het moderne verkeer, dient te worden opgevat. Dit voorschrift is niet enkel een verplichting voor de trambestuurders t.o.v. de reizigers of de personen die een tramreis aanvragen; zij geldt niet enkel als een administratief recht waarop laatstgenoemden aanspraak kunnen maken t.o.v. de exploiterende trammaatschappij, die een openbare dienst moet verzekeren. Doch het in acht nemen van dit voorschrift moet eveneens, naar alle nuchtere redelijkheid aan de andere weggebruikers toelaten hun eigen houding op en in de nabijheid van de tramsporen aan het bestaan en de verplichte naleving door het trampersoneel van die reglementaire en door straffen beteugelde bepaling (zie art. 22 van het K.B. van 24 mei 1913) aan te passen, en hun gedragingen, o.m. het naleven van het voorschrift van art. 21 van dit K.B., er naar te regelen,

Een arrest gewezen door de 4de Kamer van het Hof van beroep te Gent op 21 december 1942 (Bull. Ass. 1943. blz. 512) heeft dan ook, in dit verband, zeer juist overwogen dat de door art. 20 van het K.B. van 24 mei 1913 aan de trambestuurders opgelegde verplichting niet enkel voorgeschreven is in het belang van de reizigers, maar ook in het belang van de veiligheid van de andere weggebruikers, die de tramsporen moeten dwarsen.

In onderhavig geval, is het omdat eerste geïntimeerde, zoniet moedwillig ten einde zijn vertraging in te lopen, minstens uit blijkbaar gebrek aan oplettendheid, het voorschrift van art. 20 niet in acht heeft genomen dat hij hierdoor het rechtmatig vertrouwen van appellant Witters in deze naleving van een « erga omnes » bestaande reglementaire bepaling heeft verschaakt, en dit temeer daar hij door geen enkel geluidssignaal hem te kennen gaf dat hij, ondanks de door drie reizigers aangevraagde halte, toch zou doorrijden — wat hem trouwens door geen enkele wetsbepaling of reglementair voorschrift toegelaten wordt — terwijl hij niet eens de hoge snelheid van zijn tramwagen heeft verminderd, wat hem reeds door de aldaar heersende mist alleen voorzichtigheidshalve ware geboden geweest.

Wij menen dienvolgens te moeten besluiten tot de uitsluitende aansprakelijkheid van de trambestuurder, eerste geïntimeerde, derhalve tot de hervorming van het aangevochten vonnis mits toewijzing van de oorspronkelijke eis van appellant Witters en veroordeling van geïntimeerden « in solidum » (en niet hoofdelijk), alsmede tot afwijzing van de wedereis van geïntimeerden en van hun incidenteel beroep.

Na de middelen en de conclusies van de partijen te hebben gehoord;

Na de stukken te hebben ingezien, waaronder de betekening dd. 6 april 1964 van de expeditie van het arrest van 23 november 1962 van het Hof van Cassatie, de eerste grosse van het vonnis van 4 juni 1958 van de burgerlijke rechtbank te Antwerpen en de dagvaarding voor dit Hof dd. 6 april 1964;

Overwegende dat het hoger beroep van Witters tijdig is en overigens regelmatig;

Overwegende dat de appellant op 23 december 1956, kort na 18 uur, met zijn personenwagen een parkeerplaats verliet om de rijbaan Turnhout-Antwerpen op te rijden; dat hij te dien einde de tramlijn moest dwarsen, doch gevat werd door het tramvoertuig bestuurd door de eerste geïntimeerde, aangestelde van de tweede geïntimeerde;

Overwegende dat de eerste rechter de schadeëis van de autovoerder heeft verworpen en de wedereis van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen heeft ingewilligd;

Dat het Hof van beroep te Brussel in een arrest van 10 april 1961 integendeel de oorspronkelijke eis heeft ingewilligd en de wedereis van de hand heeft gewezen;

Dat de appellant dientengevolge en alhoewel de geïntimeerden de zaak aanhangig maakten bij het Hof van Cassatie, betaling heeft bekomen van 67.823 frank, zijnde de hoofdsom van 50.675 frank, de 9.931 frank interest, de staat van 2.456 frank van Meester De Graef pleitbezorger in eerste aanleg, en de staat van 4.761 frank van Meester Evrard, avoué bij het Hof van beroep te Brussel;

Overwegende dat het arrest van het Hof van beroep te Brussel werd gecasseerd, althans de beschikkingen die de appellant aanbelangden;

Overwegende dat de appellant thans zijn oorspronkelijke eis handhaaft, terwijl de tweede geïntimeerde naast de oorspronkelijke wedereis nog vraagt dat de bovenvermelde 67.823 frank zouden terugbetaald worden;

Overwegende dat de eis en de wedereisen ontvanke-lijk zijn;

Overwegende ten gronde, dat de fout van de trambestuurder vaststaat; dat hij immers, het artikel 20 K.B. 24 mei 1913 ten spijt, niet heeft stilgehouden aan de fakultatieve halte om drie verzoekers te laten opstappen; dat hij dus niet enkel een vergissing heeft

begaan in zijn gedraging, maar zelfs een uitdrukkelijk voorschrift heeft overtreden;

Dat de getuigen Saveniers, Nieuwenhuyzen en Beuckelaers verklaarden dat ze uitdrukkelijk teken hadden gedaan dat ze de tram wensten te nemen;

Dat de trambestuurder zelf toegeeft dat de mist geen reden kon « geweest zijn om de reizigers niet op te merken »;

Overwegende dat de schade geleden door de appellant ook is bewezen en overigens niet wordt betwist;

Overwegende dat het even duidelijk is dat een noodzakelijk oorzakelijk verband bestaat tussen de voormelde fout en de bedoelde schade; dat het ongeval en de daaruit voortvloeiende schade niet eens denkbaar zijn indien de tram was gestopt aan de halte die nog twintig meter van de plaats van de aanrijding verwijderd was;

Overwegende dat aldus alle vereisten voor de toepassing van de artikelen 1382 en 1383 B.W. bewezen zijn, zodat de eerste geïntimeerde tot vergoeding van de schade geleden door de appellant gehouden is; dat de tweede geïntimeerde niet betwist te moeten instaan voor haar trambestuurder overeenkomstig artikel 1384 B.W.;

Overwegende dat de geïntimeerden toch aan hun aansprakelijkheid trachten te ontsnappen door aan te voeren dat de artikelen 17 tot en met 20 K.B. 24 mei 1913 « vreemd zijn aan appellant die ze dus niet mag invoeren » en dat « artikel 20 van gemeld besluit niet terzake van toepassing is, daar het geschreven is onder de ondertitel „verplichtingen van de reizigers en verzenders” »;

Dat deze tegenwerping niet opgaat daar ook het artikel 20 K.B. 24 mei 1913 het verkeer op de openbare weg regelt, dus alle weggebruikers aanbelangt (Gent 24 december 1942, Bull. Assur. 1943, blz. 511) en overigens door strafsancities wordt bekrachtigd zonder dat daartoe zelfs de klacht van een „reiziger of verzender” nodig zij;

Dat de geïntimeerden eigenlijk de theorie van de relatieve onrechtmatigheid voorstaan en opwerpen dat het artikel 20 K.B. 24 mei 1913 niet strekt tot de bescherming van het eigen belang van de appellant; dat ze echter aldus ten onrechte iets willen toevoegen aan de artikelen 1382 en 1383 B.W., waarin geenszins wordt vermeld dat de fout die de schade heeft veroorzaakt enkel in aanmerking zou kunnen genomen worden indien ze strijdig is met een norm die ter bescherming van het eigen belang van het slachtoffer werd gesteld (J. Ronse, Aanspraak op schadeloosstelling..., nrs 64 en volgende - J. Ronse, A.P.R., tw. Schade en schadeloosstelling, nr. 21); dat het in werkelijkheid volstaat te constateren dat de eerste geïntimeerde zich foutief en zelfs onreglementair heeft gedragen door het tramrijtuig niet tot stilstand te brengen; dat aldus het element fout, zoals het bedoeld wordt in de artikelen 1382 en 1383 B.W. inderdaad vaststaat;

Dat in het arrest van het Hof van Cassatie enkel wordt aangemerkt dat op het voormelde argument van geïntimeerden niet werd geantwoord door het Hof van beroep te Brussel, zonder dat de stelling van geïntimeerden op dit punt werd bijgetreden door het hoogste Hof;

Overwegende volledigheidshalve dat de eerste geïntimeerde, buiten de inbreuk op het artikel 20 K.B. 24 mei 1913 nog de fout heeft begaan, danig onoplettend te zijn dat hij de personenwagen niet tijdig heeft opgemerkt; dat de mist immers niet zo dicht hing dat hij niet had moeten kunnen stoppen voor een wagen die stond op een plaats die dank zij de private verlichting van de dichtbij gelegen uitbating was belicht;

Overwegende dat integendeel geen fouten lastens de autovoerder kan weerhouden worden; dat deze laatste zonder de minste voortvarendheid noch de geringste onvoorzichtigheid er mocht op rekenen dat het tramrijtuig op twintig meter van de plaats van het ongeval tot stilstand zou gebracht worden aan de halte waar drie personen duidelijk wensten op te stappen; dat meer bepaald het artikel 21 K.B. 24 mei 1913 niet kan toegepast worden omdat het tramrijtuig niet als «in aantocht» zijnde kan aangemerkt worden, nu het voor de appellatant zeker was dat hij er mocht op rekenen dat het twintig meter voordien zou blijven stilstaan om drie reizigers te laten opstappen; dat in deze omstandigheden evenmin voorrang moest verleend worden aan een voertuig dat naar alle vooruitzichten de plaats waar de autovoerder was, niet zou bereiken binnen een tijd die het minste gevaar voor een aanrijding kon laten bestaan; dat het op een volkomen onvoorzienbare wijze is dat het tramrijtuig toch onmiddellijk op de plaats van de aanrijding is komen opdagen;

Op deze gronden,

Het Hof,

Gelet op de artikelen 24 en 29 van de wet van 15 juni 1935,

Alle andere conclusies verwerpend en overeenkomstig het in openbare terechtzitting gegeven advies van de heer procureur-generaal J. Matthijs,

Verklaart het beroep ontvankelijk,

Doet het aangevochten vonnis in zijn beschikkingen betreffende Witters Eduard teniet en opnieuw wijzend,

Veroordeelt dienvolgens in solidum beide geïntimeerden om aan appellatant te betalen de som van 50.675 frank, met de vergoedende intresten sedert 23 december 1956, de gerechtelijke intresten en de kosten van eerste aanleg en van de rechtspleging voor het Hof van beroep te Brussel;

Verstaat dat de uit dien hoofde op 17 juni 1961 betaalde bedragen inderdaad verschuldigd waren;

Wijst de tegeneis en het zgn. incidenteel beroep als ongegrond af.

Veroordeelt geïntimeerden tot de kosten van de rechtspleging sedert het cassatiearrest dd. 23 november 1962.

Beveelt de afscheiding der kosten, gedaan voor het Hof van beroep alhier, ten behoeve van Meester Cruyt, pleitbezorger, die ter terechtzitting bevestigde de voor- schotten te hebben gedaan.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van inbeschuldigingstelling — 9 september 1964

Voorzitter dwn.: M. Carnewal.

Raadsheren: M.M. Gerniers en Desplenter.

Substituut-procureur-generaal: M. Châtel.

Advokaat: Mrs. Ludovic Moyersoen (Aalst).

Toxicomanie. — Ontstaan, aanhouden of verergeren. — Geneesheren. — Verdovingsmiddelen. — Palfium. — Voorschrijven zonder noodzaak. — Schuldaanwijzingen.

Om een geneesheer, die verdacht van het wanbedrijf voorzien bij artikel 23, alinea 2 van het K.B. van 31 december 1930, naar de correctionele rechtbank te verwijzen, volstaat het voor het onderzoeksgerecht vast te stellen dat er voldoende aanwijzingen bestaan dat:

1. patiënt aan toxicomanie zou hebben geleden;
2. de geneesheer hem verdovingsmiddelen, in casu Palfium, zou hebben voorgeschreven;
3. dit voorschrijven zonder noodzaak zou gebeurd zijn.

Vordering van de procureur-generaal

De Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Gent;

Gelet op de stukken van de strafrechtspleging ten laste van verscheidene geneesheren;

Verdacht van te X....;

bij inbreuk op artikel 23 al. 2 K.B. van 31 december 1930: als practizerende, zonder noodzakelijkheid verdovingsmiddelen te hebben voorgeschreven, toege- diend of verschaft, nl. Palfium, en daardoor toxicomanie te hebben doen ontstaan, aanhouden of verergeren bij 4;

1. de eerste van kort na 23 juli 1959 tot 9 novem- ber 1960;

2. de tweede van 3 april 1961 tot 1 december 1961;

3. de derde van 2 november 1959 tot 17 december 1962;

4. de vierde van 12 januari 1961 tot 4 augustus 1962;

Gelet op de beschikking van de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde gedag- tekend van 29 mei 1964 waarbij gezegd werd dat «er generlei bezwaar bestaat» tegen voornoemde verdach- ten en derhalve verklaard werd «dat er geen aanlei- ding is tot vervolging» van deze verdachten;

Gelet op het hoger beroep door de heer Procureur des Konings te Dendermonde tegen voormelde beschik- king op 29 mei 1964 ingesteld;

Overwegend dat dit hoger beroep ontvankelijk is en gegrond.

Vordert

dat het aan het Hof, Kamer van Inbeschuldiging- stelling behage, met eenparigheid van stemmen:

1) vast te stellen dat de ten laste gelegde feiten niet verjaard zijn: dat zij inderdaad een voortdurend misdrijf uitmaken en dat de verjaring ten aanzien van alle verdachten tijdig gestuit werd door de verschil- lende daden van onderzoek gesteld naar aanleiding van de kantschriften van de heer onderzoeksrechter ge- dagtekend van 10 september 1963;

2) vast te stellen dat er bezwaren bestaan wat be- treft het feit dat 4... aan toxicomanie zou hebben geleden (deskundig verslag stuk 114);

3) vast te stellen dat er bezwaren bestaan nopens het feit dat verdachten aan voornoemde persoon ver- dovingsmiddelen hebben voorgeschreven (zie hun be- kennenissen ter zake en stukken 86 tot en met 94);

4) vast te stellen dat er bezwaren bestaan wat het feit betreft dat dit zonder noodzaak zou zijn gebeurd (zie deskundig verslag stuk 114 blz. 7; en verder de verklaringen van Dr. L. Verstraeten stuk 13; Dr. R. De Cock, stuk 19; Dr. Pennewaert stuk 52; Dr. L. Van Vinckt stuk 64; Dr. Lecompte stuk 76; Dr. A. Sierens stuk 78; en Correctionele Rechtbank Brussel, 4 februari 1953 - R. Dr. Pen. 1953 - 1954, blz. 410);

5) vast te stellen dat het misdrijf voorzien door artikel 23 van het K.B. van 31 december 1930, een schuld- misdrijf is (zie K.I. Luik 13 januari 1949 - Jur. Liège 1949 - 1950 blz. 66; - zie ook studie van Van Droogenbroeck, J.T. nr 3977 van 19 april 1953;

dat derhalve, de minste fout, de minste nalatigheid, de minste onvoorzichtigheid, het minste gebrek aan vooruitzicht of voorzorg volstaat opdat het misdrijf, zou bestaan; dat het feit dat de verdachten, zoals de Raad- kamer beweert, achteraf zouden gepoogd hebben, zelfs op ernstige wijze, 4... te desintoxiceren, aan het be-

staan van het misdrijf geen afbreuk doet en zo het misdrijf voor de feitenrechter als bewezen zou komen vast te staan, enkel een verzachtende omstandigheid zou kunnen uitmaken;

6) vast te stellen dat er bezwaren bestaan dat verdachten die minste fout, minste onvoorzichtigheid enz. hebben gepleegd:

— door op onvolledige wijze hun diagnostiek te stellen (serrer) of door het niet te hebben gecontroleerd;

— door, «buiten paroxistische krisissen»;

verdovingsmiddelen te hebben voorgeschreven «comme une thérapeutique habituelle et adéquate, d'une façon continue, à des doses susceptibles de créer une toxicomanie»;

— door verdovingsmiddelen aan een onbekende patiënt te hebben voorgeschreven op zijn vraag en zonder onderzoek of de voorschriften aan derden te hebben afgeleverd. (zie hierboven aangehaalde bijdrage van Van Droogenbroeck en door hem aangehaalde rechtspraak);

— door ten slotte, niet eens vlug tot het vermoeden te komen dat hun patiënt aan toxicomanie kon lijden en zich bij andere geneesheren kon aanmelden om daar ook voorschriften voor verdovingsmiddelen te bekomen, of eenvoudigweg door niet eens te vermoeden dat de patiënt de verdovingsmiddelen niet nodig of minstens niet altijd nodig had;

7) derhalve de aangevochten beschikking te niet te doen en opnieuw wijzende,

gelet op artikelen 1 en 1bis, alsook 23 en 28 van het K.B. van 31 december 1930, aangevuld door artikel 1 en 2 van het K.B. van 8 oktober 1963, artikelen 2 al. 2 en 4 van de wet van 24 februari 1921, artikelen 130, 135, 215, 217, 223, 230 van het wetboek van strafvordering, artikel 2 van de wet van 4 september 1891, alsook op de artikelen 13 en 24 van de wet van 15 juni 1935, betreffende het gebruik der talen in gerechtszaken, de hierboven vernoemde verdachten terzake als hierboven omschreven, naar de Correctionele Rechtbank te Dendermonde te verwijzen.

Gedaan op het Parket-generaal
te Gent op 9 juni 1964

Vr. de Procureur-generaal,
(w.g.) Châtel.

Arrest

Gelet op de beschikking van de Raadkamer van de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde dd. 29 mei 1964, waarbij gezegd werd dat «er generlei bezwaar bestaat» tegen voornoemde verdachten en derhalve verklaard werd «dat er geen aanleiding is tot vervolging» van deze verdachten;

Gelet op het hoger beroep van de heer Procureur des Konings te Dendermonde tegen voormelde beschikking ingesteld op 29 mei 1964;

Gelet op de schriftelijke vordering van de heer Procureur-generaal dd. 9 juni 1964;

Gehoord de heer Chatel, Substituut-procureur-generaal, in zijn vordering;

Gehoord de eerste en de derde verdachte in hun middelen van verdediging, bijgestaan door Meester Moyersoën, advocaat te Aalst;

Gehoord de tweede en de vierde verdachte in hun middelen van verdediging, bij monde van Meester Moyersoën, advocaat te Aalst, als houder der stukken; — dit alles in het Nederlands;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en geldig werd ingesteld;

Overwegende dat er bezwaren bestaan wat betreft

het feit dat 4... aan toxicomanie zou hebben geleden, dat verdachten hem verdovingsmiddelen voorgeschreven zouden hebben en dit zonder noodzaak gebeurd zou zijn;

Om deze redenen:

Het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling;

Ontvangt het hoger beroep en verklaart het gegrond;

Doet de bestreden beschikking te niet, en, opnieuw wijzende met éénparigheid van stemmen;

Verwijst:.... de verscheidene in verdenking gestelde geneesheren,

.....

naar de Correctionele Rechtbank te Dendermonde, uit hoofde van te X....

Bij inbreuk op artikel 23 al. 2 K.B. van 31 december 1930: Als practizerende, zonder noodzakelijkheid verdovingsmiddelen te hebben voorgeschreven, toegediend of verschaft, nl. Palfium, en daardoor toxicomanie te hebben doen ontstaan, aanhouden of verergeren bij 4....;

1. de eerste van kort na 23 juli 1959 tot 9 november 1960;

2. de tweede van 3 april 1961 tot 1 december 1961;

3. de derde van 2 november 1959 tot 17 december 1962;

4. de vierde van 12 januari 1961 tot 4 augustus 1962.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

Derde Kamer. — 19 oktober 1964.

Voorzitter: M. Mechelynck-Masson.

Raadsheren: M.M. Baron de la Vallée Poussin en Van Leckwijck.

Openbaar Ministerie: M. Strijckmans, advocaat-generaal.
Advokaat: Mr. Hellings.

Echtscheiding. — Tegenvordering bij schriftelijke conclusies. — Voorafgaande betekening niet vereist.

In de rechtspleging tot echtscheiding is de tegenvordering tot echtscheiding ontvankelijk bij wijze van schriftelijke conclusies zonder dat de betekening ervan buitendien vereist is.

Van Den Wijngaert t./ Hellemans.

Het hof, na beraadslaging, velt het volgend arrest:

Gezien, in regelmatige vorm overgelegd, het vonnis der rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen d.d. 27 februari 1964, waarvan geen akte van betekening wordt voorgebracht;

Gezien het beroep ingesteld door akte van 27 maart 1964;

Overwegende dat het beroep, regelmatig naar vorm en tijd, ontvankelijk is;

Overwegende dat geïntimeerde geen pleitbezorger heeft aangesteld;

Dat de besluiten van appellant voor het Hof door deurwaardersakte van 15 april 1964 aan geïntimeerde betekend werden;

Overwegende dat het beroep beperkt is tot de beschikkingen van het bestreden vonnis rakende de ontvankelijkheid van de wedereis door appellant ingesteld;

Overwegende dat partijen voor de eerste rechter geen pleitbezorger hadden aangesteld doch dat zij door een advocaat-volmachtdrager vertegenwoordigd waren;

Overwegende dat de eerste rechter zijn beslissing gesteund heeft op het ontbreken van betekening aan de

tegenpartij van de schriftelijke conclusies die de wederreis omvatten;

Overwegende dat het volstaat dat de wederreis ingesteld wordt bij wijze van schriftelijke conclusies zonder dat buitendien de betekening ervan vereist is; (art. 251 B.W.)

Overwegende bijgevolg dat de wederreis ontvankelijk is;

Om deze redenen:

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935, waarvan toepassing werd gedaan,

Gehoord de Heer Stryckmans, Advokaat-Generaal, in zijn eensluidend advies ter openbare zitting gegeven,

Beslissende bij verstek tegen geïntimeerde, en binnen de perken van het beroep, doet het bestreden vonnis te niet in zover het de wederreis van appellant ontvankelijk verklaart;

Hervormende desaanvaande, zegt voor recht dat de wederreis ontvankelijk is; verzendt de zaak voor verdere behandeling voor de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen anders samengesteld;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beroep.

NOOT: Het door vorenstaande arrest hervormde vonnis van de Rechtbank te Antwerpen dd. 27 februari 1964 is in dit nummer eveneens opgenomen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

Tweede Kamer. — 27 februari 1964.

Voorzitter: M. J. De Bie.

Rechters: M.M. Van Hecke en Dillen.

Openbaar Ministerie: M. H. Craeybeckx.

Advokaten: Mrs. Tielemans en E. Ooms.

Echtscheiding. — Tegenvordering bij schriftelijke besluiten zonder voorafgaande betekening van deze. — Niet-ontvankelijkheid.

In de rechtspleging tot echtscheiding is de tegenvordering tot echtscheiding bij eenvoudige conclusies niet ontvankelijk wanneer deze buitendien vooraf betekend zijn.

Hellemans t./ Van Den Wijngaert.

Hoofdeis:

Aangezien de rechtspleging regelmatig is;

Overwegende dat aanlegster, alvorens ten gronde te besluiten, vraagt toegelaten te worden een reeks van elf feiten te bewijzen;

Dat deze grieven voorzien zijn in het inleidend verzoekschrift, voldoende omschreven, dienend ter zake en vatbaar voor tegenbewijs;

Dat de Wet het bewijs ervan toelaat door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen;

Overwegende dat verweerder in ondergeschikte orde bij besluiten vraagt, niet alleenlijk tot het tegenbewijs te worden toegelaten — wat hem van rechtswege krachtens artikel 256 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging toekomt — maar bovendien tevens het bewijs te mogen leveren van de door hem acht gekwoteerde feiten;

Dat het feit 7 niet dienend is, aangezien het reeds besloten ligt in het raam van het tegenbewijs in verband met het feit 4 van aanlegster;

Dat de feiten 6 en 8 evenmin dienend zijn, aangezien zij geen bijzonder tegenbewijs op verweer kunnen uitmaken op de door aanlegster gekwoteerde feiten; dat zij inderdaad buiten het raam van een nadere

precisering met het oog op een doelmatig tegenbewijs vallen;

Dat de overige feiten 1 tot en met 5 echter wel dienend zijn ter zake; dat zij voldoende zijn omschreven en vatbaar voor tegenbewijs; dat de Wet het bewijs ervan toelaat door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen;

Dat de feiten 3 en 4 dienen te worden samengevoegd.

Tegeneis:

Overwegende dat verweerder in hoofdeis, alvorens ten gronde te besluiten, een tegeneis bij zittingsbesluiten wenst te vormen, strekkende tot het bekomen van de machtiging een reeks van negen door hem gekwoteerde feiten door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, te bewijzen;

Overwegende dat geen van beide partijen door een pleitbezorger wordt vertegenwoordigd en dat de besluiten waarbij deze eis wordt gesteld niet aan de verwerende partij werden betekend;

Overwegende dat, overeenkomstig artikel 251 van het Burgerlijk Wetboek (artikel 2 van de Wet van 14 dec. 1935), een tegeneis tot echtscheiding « bij enkele akte van conclusiën kan worden ingesteld »;

Dat de wetgever van 1935 de vereenvoudiging van de rechtspleging tot echtscheiding tot doel heeft gehad, met een tegeneis als verweermiddel tegen de hoofdeis toelaatbaar te verklaren, zonder — zoals voorheen — een gans afzonderlijke procedure en een dagvaarding ten gronde te vereisen;

Overwegende dat indien deze tegeneis nu door een « enkele akte van conclusiën » kan worden gevormd, hieruit nochtans niet kan worden afgeleid dat dit kan geschieden door « enkele conclusiën », dit is door « niet-betekende conclusiën »;

Dat het nieuw artikel 251 van het Burgerlijk Wetboek werd uitgevaardigd op een ogenblik, dat krachtens het tot nu toe ongewijzigd artikel 75 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging een pleitbezorger binnen de gestelde termijn nog door de verweerder diende te worden aangesteld, wat betekeningen van akten — zoals besluiten — veronderstelt (Cfr. artikel 77 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging) en wanneer het artikel 241, alinea 1, van het Burgerlijk Wetboek, door hetzelfde artikel 2 van dezelfde voormelde Wet van 14 december 1935 gewijzigd, beschikt, dat, behoudens de voorziene afwijkingen, de zaak in de gewone vorm behandeld en berecht wordt; dat het artikel 241, alinea 2, van het Burgerlijk Wetboek maar door artikel 2 van het navolgend Koninklijk Besluit van 7 februari 1936 werd gewijzigd in de zin van een facultatieve tussenkomst van een pleitbezorger, wijl artikel 4 van hetzelfde Koninklijk Besluit de door artikel 248 van het Burgerlijk Wetboek voorziene verplichte persoonlijke verschijning van de aanlegger in echtscheiding, onder sanctie van verval, afschafte;

Dat nog later artikel 337 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging door het artikel 18 van het Kon. Besluit van 30 maart 1936 werd gewijzigd, beschikkende dat de incidentele eisen (waaronder de tegeneis is begrepen) door « een enkele akte van conclusiën » dienen gevormd; dat dit nieuw artikel 337 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging dezelfde bewoordingen overneemt als deze voorkomende in het reeds voorheen gewijzigd artikel 251 van het Burgerlijk Wetboek en in het tot nu toe ongewijzigd artikel 252 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging betreffende de aanvraag tot het bekomen van een getuigenverhoor in het raam van de gewone pleegvormen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging;

Dat door invoeging van de vereenvoudigde procedure voorzien door het nieuw artikel 251 van het

Burgerlijk Wetboek, het nieuw artikel 337 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging op de tegeneis op echtscheiding van toepassing is geworden;

Dat op grond van al deze gegevens reeds zou dienen besloten te worden, dat door « enkele akte van conclusiën » moet worden verstaan, dat het geboden is, maar dat het volstaat, bij afwezigheid van de pleitbezorger, tot de eenvoudige betekening van besluiten over te gaan, om een regelmatige tegeneis tot echtscheiding in te leiden; dat dergelijke betekening aan persoon of ter woonplaats uitsluitend door de tussenkomst van een gerechtsdeurwaarder kan geschieden. (Bur. Luik, 1-7-1937: P.P. 1938 nr. 9, blz. 32);

Overwegende bovendien dat, zoals het huwelijk zelf, een eis tot echtscheiding essentieel persoonlijk is tussen de echtelieden, zodat zij zich in een dergelijke toestand moeten kunnen bevinden, dat zij elkaar met kennis van zaken tegemoet kunnen treden; dat de zwaarwichtige wel bepaalde oorzaken tot wettelijke ontbinding van het huwelijk de meest intieme verhoudingen en wilsuitingen van de echtelieden aanbelangen zodat zich niemand in hun plaats kan stellen (Cfr. Cass. 7-3-1907: Pass. 1907.I.154 — Hof Brussel 23-3-1928: Pas. 1928.II-108 — Hof Brussel 28-6-1928: Pas. 1928.III-177 — De Page, boekd. I, uitg. 1962, nr. 877 — Rép. P. Dr. B.: Div. et Sép. de Corps nr. 89 — Kluyskens: boekd. VII, 2° dr., nr. 439);

Dat de ganse rechtspleging tot echtscheiding dan ook gericht is op een eventuele verzoening van partijen (artikel 237 tot en met artikel 240 van het Burgerlijk Wetboek — artikelen 268 en 272 van het Burgerlijk Wetboek) en bijgevolg op de meest doelmatige kennisgeving aan de partijen van de ingeleide procedure en de doorvoering ervan (artikel 237 en volgende van het Burgerlijk Wetboek);

Dat, wegens de afschaffing van de verplichte persoonlijke verschijning vóór de Rechtbank, alsook van de afschaffing van de vertegenwoordiging der partijen door het ambt van pleitbezorger, de eenvoudige mededeling van een afschrift der besluiten, houdende een tegeneis, aan de advocaat van de tegenpartij, drager van een bijzondere volmacht meestal hoofdzakelijk gericht op de hoofdeis, aan de Rechtbank niet toelaat de volle zekerheid te hebben dat alles in het werk werd gesteld, opdat de belanghebbende tijdig en omstandig over de tegeneis en zijn zwaarwichtigheid kennis zou hebben gekregen en dat de belangen van de partijen hierdoor niet geschaad worden;

Dat Rechtsleer en Rechtspraak merendeels van oordeel zijn dat slechts door een dagvaarding of uit betekende besluiten door de Rechtbank met overtuiging kan afgeleid worden, dat de tegenpartij, voor wie geen pleitbezorger aangesteld werd, kennis heeft gekregen van de tegeneis (Cfr. Burg. Luik 1-7-1937, op. cit. — Piérard: Comm. de la Législations en vigueur en 1938, nr. 60 — Rodenbach, in J.T. 1938, 47 — De Page, boekd. I, nr. 888 — Rép. P. Dr. Belge: « Demande reconventionnelle » nr. 147, 149 en Div. et Sép. de Corps » nr. 93 — Nouvelles: « Du Divorce et de la Séparation de Corps » nr. 800); dat een gepaste pleegvorm in een strikt persoonlijke rechtspleging zoals een echtscheidingsprocedure uitsluitend die zekerheid kan geven;

Dat, bovendien alleen een dagvaarding of betekende besluiten naar gelang het geval, een rechtscontract tussen partijen kunnen doen ontstaan (Pand. Belges: « Demandes reconventionnelles » nr. 96); dat een rechtscontract slechts tot stand kan komen door minstens een betekening bij gerechtsdeurwaarder;

Overwegende dat deze Rechtbank tot nu toe haast onafgebroken de betekening van een tegeneis tot echtscheiding als een essentiële vereiste heeft aanzien (Burg. Antwerpen 8-7-1948 Bouvri t./ De Bock — Burg.

Antwerpen 8-7-1956 Valkenborgh t./ Van den Wijn-gaart — Burg. Antwerpen, 30-5-1961 Geukens t./ Van der Goeten);

Overwegende dat de beschikkingen die de staat der personen aanbelangen, zoals dit het geval ter zake is, van openbare orde zijn;

Dat bij gebrek aan een akte van betekening aan persoon of de woonplaats het niet mogelijk is de enkele besluiten tot het inleiden van een tegeneis als dusdanig te aanvaarden. Dat trouwens de beoogde tegeneis aanvankelijk tot een getuigenbewijs strekt, door het kwoteren van negen feiten; dat ter voldoening van dergelijke vraag en om de redenen hierboven breedvoerig aangehaald, zij krachtens artikel 252 en volgende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging betreffende het getuigenverhoor in ieder geval noodzakelijkerwijze dient te worden betekend (Bur. Luik, 1-7-1937: op. cit.);

Overwegende dat derhalve de tegeneis hic et nunc als onontvankelijk voorkomt.

Om deze redenen:

De Rechtbank;

Gehoord in openbare zitting van 19 december 1963 de Chr. Le Clef, Substituut Procureur des Konings, in zijn eensluidend advies;

Rechtdoende op tegenspraak;

Verleent akte aan oorspronkelijke verweerder dat hij bij zittingsbesluiten een tegeneis heeft ingesteld;

Alle andere of tegenstrijdige besluiten verwerpende;

Hoofdeis:

Verklaart de rechtspleging regelmatig;

Verwerpt het bewijsaanbod van de feiten 6, 7 en 8, omschreven in de besluiten van verweerder op hoofdeis;

Voegt samen de feiten 3 en 4 omschreven in de besluiten van verweerder op hoofdeis;

Vooraleer ten gronde te beslissen;

Laat aanlegster op hoofdeis toe, door alle middelen van recht, getuigen inbegrepen, de volgende feiten te bewijzen: (zonder belang)

Tegeneis:

Verklaart de tegeneis hic et nunc niet ontvankelijk; Behoudt voor de kosten van de hoofd- en tegeneis.

NOOT. — Bovenstaande vonnis werd hervormd door het arrest van het Hof van Beroep te Brussel van 19 oktober 1964 hierboven gepubliceerd. Zie ook nog: P. De Paepe, T. II. Etudes sur la compétence civile nr. 28; Faveur de Langlade, V° Incidents § I, Chauveau Kwest. 1267; Des Jardins par cLX II, p. 523 in fine; Brussel 5-4-1955; J.T. 1955, 405; Rb. Gent 8-3-1952, J.T. 1952, 201.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TONGEREN

21 oktober 1964.

Voorzitter: M. Frère.

Rechters: M.M. Meers en Toppet.

O.M.: M. Noelmans.

Advokaten: Mrs. Reard, Tudts en Thoné.

Aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

— Omvang van de dekking. — Tussenkomst van de verzekeraar voor het strafrecht.

De verzekering dekt de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de aangestelde van een garage, die met het door de eigenaar aan de garage toevertrouwde autovoertuig een ongeval veroorzaakt (art. 3 van de wet van 1 juli 1956). De dekking door de verzekering

is niet afhankelijk van de burgerlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar van het voertuig.

Door de vrijwillige tussenkomst van de verzekeraar voor het strafgerecht is het in de zaak betrokken zijn van de verzekeringnemer niet noodzakelijk.

O.M. Sblendido, Farinelli t/ Malimoglou, Lakatos, Papp, N.V. Themis.

Gelet op de beroepen ingeslagen door het Openbaar Ministerie, beklagde Malimoglou, gedaagde Lakatos en de burgerlijke partijen Sblendido en Farinelli, tegen het vonnis op tegenspraak uitgesproken door de Politie-rechter van het kanton Mechelen-aan-de-Maas op 11 mei 1964.

Overwegende dat deze beroepen tijdig en in de eerste vorm werden aangetekend en derhalve ontvankelijk zijn;

Overwegende dat de eerste rechter, om de oordeelkundige redenen van het bestreden vonnis, welke de rechtbank tot de hare maakt en hier voor herhaald worden gehouden op strafgebied juist en billijk heeft geoordeeld in zoverre het Malimoglou veroordeelde.

Overwegende dat gedaagde Lakatos echter ten onrechte burgerlijk verantwoordelijk verklaard werd door beklagde Malimoglou.

Overwegende dat Malimoglou op het ogenblik van het ongeval de aangestelde was van de P.V.B.A. Garage Lakatos en niet van Lakatos André, die slechts één der beheerders is;

Overwegende dat de eerste rechter terecht de eigenaar van het voertuig, bestuurd door Malimoglou, de genaamde Papp buiten zake stelde, gezien er geen dienstverband tussen beklagde en Papp ooit heeft bestaan.

Overwegende dat de eerste rechter de vrijwillige tussenkomende partij de N.V. Themis, verzekeraarster van de personenwagen, eigendom van Papp, buiten zake stelde.

Overwegende dat dit ten onrechte gebeurde en in strijd met artikel 3 van de wet van 1 juli 1956 waarin uitdrukkelijk voorzien wordt dat de verzekering de burgerlijke verantwoordelijkheid moet dekken van 1) de eigenaar; 2) elke houder; 3) en ieder bestuurder op uitzondering van deze die zich door geweld of diefstal in het bezit van het voertuig zou gesteld hebben.

Overwegende dat het voertuig, eigendom van Papp aan de P.V.B.A. Garage Lakatos toevertrouwd werd, zodat de aangestelde van de garage als een regelmatige bezitter en bestuurder van het voertuig, door de N. V. Themis diende gedekt te worden;

Overwegende dat bij vrijwillige tussenkomst van de verzekeraar het zelfs niet noodzakelijk is dat de verzekeringnemer ter zake is (art. 9 al. 4 der wet van 1-7-1956).

Overwegende dat de dekking van een voertuig door de verzekeringsmaatschappij absoluut niet afhankelijk is van de burgerlijke verantwoordelijkheid van de eigenaar van dit voertuig.

Overwegende dat de opwerping als zou de polis, afgesloten tussen de heer Papp en de N.V. Themis, op het ogenblik van het ongeval, zijnde 26-8-63, geschorst zijn, evenmin steekhoudend is;

Overwegende dat in de bijgebrachte akte opgesteld te Antwerpen op 19-3-1964, duidelijk vermeld staat dat de polis slechts vanaf 16-10-1963 geschorst werd;

Overwegende dat op burgerlijk gebied de eis der burgerlijke partij Sblendido-Farinelli billijk en oordeelkundig begroot werd in het eerste vonnis.

Overwegende dat de eerste rechter de kosten van herstelling bepaalde op 2000 F en 1 dag wachttijd en 1 dag herstellingsduur, rekening houdend met de tegen-

sprekelijke schatting uitgevoerd op 3-10-1963 tussen de deskundige van de N.V. Themis en de hersteller.

Overwegende dat de expert van de N.V. Urbaine, verzekeraar van de garage Lakatos op 24-10-1963 de schade forfaitair en tegensprekelijk bepaalde op 1045 F;

Overwegende dat, gezien het gering verschil tussen beide processen-verbaal van akkoord en rekening houdend met de opgelopen schade, de begroting gedaan door de eerste rechter een gepaste vergoeding daartelt.

.....

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

1e kamer. — 9 november 1964.

Voorzitter: M. Kranzen.

Rechters: M.M. Perilleux en Strauven.

Advokaten: Mrs. J. Koninckx en Beelen.

Arbeidsongevallen. — Kenmerken van een arbeidsongeval. — Verwijderde innerlijke oorzaak van het ongeval.

De kenmerken van een arbeidsongeval zijn: een plotseling ongewone gebeurtenis met plotselinge werking van een van buiten inwerkende oorzaak. Een ongeval houdt niet op een arbeidsongeval te zijn, omdat er een verwijderde innerlijke oorzaak is aan te wijzen, zoals het onwel worden, de vermoeidheid of de onoplettendheid van het slachtoffer.

N.V. Algemene Verzekeringsmaatschappij voor de Middenstand t/ Smids.

Gelet op het bestreden vonnis van de vrederechter van het Kanton Peer, van 24.3.1964, regelmatig in vorm van uitvoerbare uitgifte overgelegd;

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Overwegende dat de ontvankelijkheid van het beroep niet wordt betwist en dat er geen redenen van niet-ontvankelijkheid, welke de rechtbank ambtshalve zou moeten opwerpen, voorhanden zijn;

Overwegende dat de initiële vordering van geïntimeerde er toe strekte de bij de wet voorziene vergoedingen te bekomen, wegens een arbeidsongeval dat hem overkwam te Eksel op 12.7.1960; dat namelijk toen hij reed in dienst van zijn patroon, Vangaal, verzekerde van appellante, hij plotseling van de weg is afgeweken, in een gracht is terecht gekomen en tegen een paal is gebotst, waarbij hij dan gekwetst werd;

Overwegende dat appellante voorhield dat het hier niet gaat om een arbeidsongeval omdat het gebeure het gevolg zou geweest zijn van het onwel worden van het slachtoffer; dat de eerste rechter deze stelling verwierp en bij het bestreden vonnis een deskundige benoemde met opdracht de gevolgen van het ongeval te bepalen; dat de eerste rechter aldus over een geschilpunt uitspraak heeft gedaan;

Overwegende dat in beroep appellante dezelfde stelling voorhoudt;

Overwegende dat partijen het vrijwel eens zijn over de feitelijke toedracht van de zaak; dat de uitleg door geïntimeerde en door zijn patroon, die hem vergezelde, aan de verzekerde afgelegd, voldoende blijkt dat geïntimeerde kort vóór het ongeval duizelig is geworden;

Overwegende dat een ongeval, om als arbeidsongeval te kunnen worden beschouwd, volgende kenmerken moet vertonen: een plotselinge ongewone gebeurtenis, met plotselinge werking van een van buiten inwerkende oorzaak;

Overwegende dat het ongeval, volgens de niet betwiste feiten, bestaan heeft in het botsen op een paal, waarbij geïntimeerde gekwetst werd; dat dit de vereiste plotselinge ongewone gebeurtenis is, met plotselinge werking van een van buiten inwerkende oorzaak, namelijk de botsing tussen het voertuig en de paal;

Overwegende dat weliswaar dit alles een verwijderde oorzaak kan hebben gehad, namelijk het plotseling onwel worden van het slachtoffer hetgeen een inwendige oorzaak is; dat echter daarin niet het ongeval heeft bestaan; dat een dergelijk ongeval niet ophoudt een arbeidsongeval te zijn, omdat er een verwijderde innerlijke aanleiding toe is geweest, zoals het onwel worden, de vermoeidheid of de onoplettendheid van het slachtoffer;

Overwegende dat het bestreden vonnis dan ook moet worden bekrachtigd voor wat het in de hoofdeis bevoelen deskundig onderzoek betreft;

Overwegende dat appellante terecht doet opmerken dat de eerste rechter nagelaten heeft te statuëren over de tegeneis, strekkende tot het terugbetalen van een reeds uitgekeerde vergoeding van 1.911 fr.;

Dat uit het voorgaande echter volgt dat deze tegeneis ongegrond is;

Gelet op de voorschriften van de artt. 2, 30 tot 37 der wet van 15 juni 1935, welke werden nageleefd;

Om deze beweegredenen: en om de niet tegenstrijdige redenen van de eerste rechter,

De Rechtbank, zetelende in graad van beroep, rechtdoende op tegenspraak, de zetel regelmatig samengesteld zijnde, verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond voor zoveel het de initiële hoofdeis betreft;

Bekrachtigt het bestreden vonnis desbetreffend in al zijn beschikkingen;

Het bestreden vonnis hervormende in zoverre het nagelaten heeft te beslissen over de tegeneis, verklaart deze ongegrond en ontzegt hem aan appellante;

Veroordeelt appellante in de kosten van beroep;

Verwijst de zaak terug naar de eerste rechter voor verdere behandeling;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN (zetelend in handelszaken)

5 november 1964.

Voorzitter: M. Frère.

Rechters: M.M. Schepers en Toppet.

Advokaten: Mrs. Weber en Geyskens.

Afbetalingskontrakten. — Wissel. — Gevolgen.

De wet van 9 juli 1957 op de verkoop op afbetaling heeft het gebruik van geaccepteerde wissels niet verboden. Aan de ondertekening van een wisselbrief door de koper zijn dan als gevolgen verbonden:
1) bevoegdheid van de rechtbank van koophandel;
2) onmogelijkheid voor de Rechtbank om termijnen van betaling toe te staan; 3) onmogelijkheid de excepties in te roepen die op grond van de overeenkomst van verkoop zouden bestaan voor zover de derde-houder te goeder trouw is.

Credivit t./ Juhasz-Osztertag.

Gezien de stukken van het geding en meer bepaald de inleidende dagvaarding van gerechtsdeurwaarder Paul Delport te Tongeren dd. 25 februari 1964, die ertoe strekt verweerders solidaairlijk te horen veroordelen op grond van een wisselbrief in betaling van 16.779 fr.;

Overwegende dat Santini verweerders een blanco financieringskontraat ter ondertekening voorlegde;

Dat verweerders dit kontraat oningevuld tekenden en tevens een wissel ten bedrage van 22.830 fr. accepteerden;

Overwegende dat Santini in samenwerking met zekere Goigne te Hasselt, het financieringskontraat opstelde alsof het de verkoop van een T.V.-apparaat Versailles met antenne betrof en een voorschot van 5.000 fr. betaald werd;

Overwegende dat verweerders op 5 juni 1962 klacht neerlegden in handen van de Heer Procureur des Konings te Hasselt tegen Santini en Goigne;

Dat bij vonnis van de Correctionele Rechtbank van Hasselt dd. 12 mei 1964 Santini voor valsheid in geschriften veroordeeld werd om «in een kontraat voor verkoop op afbetaling, afgesloten 25 maart 1961 met de echtelieden Juhasz - Ostretag een T.V. Versailles met antenne voor de totale prijs van 27.830 fr. vermeld te hebben, wanneer de echtelieden Juhasz - Ostertag een occasie-auto Fiat 600 hadden aangekocht voor 18.000 fr.»;

Overwegende dat uit voornoemd correctioneel vonnis is komen vast te staan dat verweerders reeds 7.610 fr. aan Credivit betaalden alvorens het bedrog opgemerkt werd en zij tevens 5.000 fr. voorschot aan Santini vereffenden in afkorting op de wagen;

Overwegende dat Santini door dit vonnis onder andere veroordeeld werd om aan verweerders, die zich burgerlijke partij stelden 12.610 fr. te betalen, zijnde de 7.610 fr. betaald aan Credivit + 5.000 fr. voorschot overhandigd aan Santini;

Overwegende dat verweerders thans besluiten tot:

- 1) de onbevoegdheid van de rechtbank op grond van de wet op de verkoop op afbetaling dd. 9 juli 1957;
- 2) de niet-ontvankelijkheid van de vordering gesteund op een ongeoorloofde nietige verbintenis;

Dat zij tevens onder vorm van een wederis terugbetaling vorderen van het bedrag van 7.610 fr. dat reeds aan Credivit werd afgekort;

Bevoegdheid der rechtbank.

Overwegende dat de wet op de verkoop op afbetaling het gebruik van geaccepteerde wissels niet verboden heeft;

Overwegende dat de senaatscommissie oordeelde dat noch de verkoper, noch de financieringsmaatschappij noch de bank in de onmogelijkheid mochten gesteld worden de wissels af te staan en te reëndosseren (Parlem. Besch. 1956-57, Pasin. 1957 p. 489);

Overwegende dat dit behoud in aanzienlijke mate de bescherming van de koper beperkt, zodat de ondertekening van een wisselbrief al de gevolgen met zich sleept die aan deze wijze van zich te verbinden gehecht zijn;

- 1. bevoegdheid van de rechtbank van koophandel;
- 2. onmogelijkheid van de rechtbank gemak van betaling toe te staan;
- 3. onmogelijkheid om de excepties in te roepen die op grond van de overeenkomst van verkoop zouden bestaan voor zover de derde-houder te goeder trouw is;

Overwegende dat de Rechtbank dan ook bevoegd is;

Niet-ontvankelijkheid van de eis gesteund op een ongeoorloofde oorzaak:

Overwegende dat verweerders door de wissel te onderscheiden een abstracte verbintenis aangaan die hen verplicht op de vervaldag de wissel te betalen zonder de provisie, alleszins ten overstaan van de derde-houder, te kunnen betwisten;

Overwegende dat verweerders op grond van de wissel aangesproken werden ;

Overwegende dat aanlegster vermoed wordt te goede trouw gehandeld te hebben, vermoeden dat door de argumenten van verweerders niet ontzenuwd wordt ;

Overwegende dat verweerders indien zij enig verrijt te maken hebben, dit vooral aan hun eigen moeten richten, rekening houdend met de lichtzinnigheid met dewelke zij tewerk zijn gegaan om een blanco kontrakt te ondertekenen en blindelings een wissel te accepteren ;

Tegeneis :

Overwegende dat deze tegeneis niet ontvankelijk is gelet op het monetair karakter van de cambiaire verbintenis en de wedereis de uitspraak op de hoofdeis, strekkende tot betaling van het accept, niet kan vertragen ; De wedereis kan de hoofdeis slechts neutraliseren, indien hij samen en zonder uitstel met de hoofdeis kan gevonnist worden ;

Overwegende, en dit ten overvloede, dat : 1) verweerders geen tweede maal dezelfde terugbetaling kunnen bekomen gezien deze hun reeds door vonnis van de Correctionele Rechtbank van Hasselt in datum van twaalf mei 1964 werd toegewezen ; 2) zij zich op geen enkele exceptie kunnen beroepen ingevolge de onderschreven cambiaire verplichting ;

Overwegende dat de tegeneis dan ook alleszins ongegrond is ;

Gezien artt. 2, 30 tot 37 en 41 der wet van 15 juni 1935 ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, dd. als Rechtbank van koophandel ; Statuerende op tegenspraak, alle andere en strijdige besluiten van de hand wijzend ;

Verklaart de hoofdeis ontvankelijk en gegrond ;

Veroordeelt verweerders solidairlijk om te betalen aan aanlegster de som van 16.779 fr., samen met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding tot op heden berekend op 1.070 fr.,

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad niet-tegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling ;

En uitspraak doende op de tegeneis : verklaart deze onontvankelijk en veroordeelt aanleggers op tegeneis tot de kosten.

NOOT : Zie : J. Van den Bergh, A.R.P. Tw. Koop. (Afbetalingsovereenkomsten) nr. 833 e.v.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE TURNHOUT

2e Kamer. — 26 november 1963.

Voorzitter : M. Kempeneer.

Rechts : M.M. Verhoeven en De Bont.

Advocaten : Mrs. Debergh, loco Mr. Ooms en

Devroe loco Mr. Diercxsens.

1. Strafrechterlijke zaken. — Ongeoorloofd vervoer van personen. — Schadeloosstelling. — Goede trouw van betichte. — Geen invloed op schadebedrag.
2. Strafrechterlijke zaken. — Ongeoorloofd vervoer van personen. — Schadeloosstelling. — Symbolische frank. — Uitgesloten.

1. De kwestie van betichtes goede trouw is zonder de minste invloed op het door de burgerlijke partij gevraagde schadebedrag, daar het bedrag van de

schadeloosstelling niet in verhouding staat tot de graad van schuld van de aangesprokene.

2. Vermits, in zake ongeoorloofd vervoer, het vanwege de N.M.B.S. gaat om een overwogen schade die een zo volledig mogelijk herstel vergt, is het toekennen van een symbolische frank uitgesloten.

O.M., N.M.B.S. t./ Van Dun.

Gezien het beroep ingediend door 1° de Burgerlijke Partij, de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, bij akte van 3 oktober 1963 en 2° de Burgerlijke Partij, de Nationale Maatschappij van Belgische Buurtspoorwegen, bij akte van 7 oktober 1963 ; tegen een vonnis van 27 september 1963 uitgesproken door de Politierechtbank van het kanton Hoogstraten waardoor betichte hoofdens bovengemelde betichting vermeld onder 1, 2 en 4, vermengde feiten, veroordeeld werd tot één geldboete van zesentwintig frank, boete verhoogd bij toepassing der wettelijke beschikkingen met 190 opdecimen en aldus gebracht op vijfhonderdtwintig frank, en vervangbaar bij gebrek aan betaling binnen de wettelijke termijn door een gevangenzitting van acht dagen ; en tot de kosten belopende tot dan toe op niets ;

Betichte werd vrijgesproken voor het feit hem ten laste gelegd onder 3.

Op burgerlijk gebied :

Betichte veroordeeld werd om te betalen :

Aan de burgerlijke partij de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen de som van een frank, vermeerderd met de kosten belopende tot dan toe : niets ;

Aan de burgerlijke partij de Nationale Maatschappij van Belgische Buurtspoorwegen de som van een frank, vermeerderd met de kosten belopende tot dan toe : niets.

Gehoord de heer Rechter De Bont in zijn verslag.

Gezien de stukken van het onderzoek en de verklaringen van de getuigen :

Gehoord de burgerlijke partijen in hun middelen en besluiten ontwikkeld door Meester Deberg, loco Mter Ooms, voor de burgerlijke partij de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen en Mter Devroe, loco Mter Diercxsens, voor de burgerlijke partij Nationale Maatschappij van Belgische Buurtspoorwegen ;

Gehoord het Openbaar Ministerie in zijn eis ;

Gehoord de betichte in zijn middelen van verdediging (ontwikkeld door Meester) lees :

Aangezien de beroepen regelmatig en tijdig zijn geschied en ontvankelijk dienen verklaard ;

Overwegende dat betichte ter zitting in graad van beroep persoonlijk verscheen en verklaarde in het vonnis te berusten en er de bevestiging van te vragen ;

Overwegende dat ter zitting in graad van beroep werd vastgesteld dat de dagvaarding ten onrechte als datum der feiten vermeldt 15 maart 1965 ; dat betichte niet betwist dat de feiten plaats vonden tussen einde juni 1962 en begin maart 1963 ;

Overwegende dat waar enkel beroep is ingesteld op burgerlijk gebied, het vonnis op strafgebied dient bevestigd ;

Overwegende dat de Burgerlijke Partij, de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, terecht opmerkt dat de eerste rechter verkeerdelijk de goede trouw van betichte in aanmerking nam om slechts één frank schadevergoeding toe te kennen ; dat de kwestie van betichtes goede trouw, zonder de minste invloed is op het schadebedrag, daar het bedrag van

deze vergoeding niet in verhouding staat tot de graad van schuld van de aangesprokene;

Overwegende dat bewuste Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen eveneens opwerpt dat het ter zake gaat om een overwogen schade, die een zo volledig mogelijk herstel vergt, hetgeen het toekennen van een symbolische frank uitsluit; dat er volgens beroeper voldoende gegevens zijn om deze schade te bepalen;

Overwegende dat beroepster terecht aanmerkt dat ze terzake een schade geleden heeft door de misdrijven van betichte veroorzaakt, vermits ze een kans verloor van vervoer, door het onwettig vervoer uitgevoerd door betichte;

Overwegende dat beroeper de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen vordert :

8.000 frank schade voor wekelijks vervoer van filmen van Brussel naar Turnhout, Merksplas en Raveels van 22 juni 1962 tot 15 februari 1963;

7.566 frank voor drie autocarritten van Turnhout naar respectievelijk Brugge, Duitse grens en Knokke, van respectievelijk 7, 8 en 8 personen;

En 11.040 frank voor wekelijks vervoer van 8 studenten van Hoogstraten naar Leuven en terug voor twee trimesters van het schooljaar 1962-1963; totaal 26.606 frank;

Overwegende dat zo inderdaad betichte dit vervoer niet had gedaan er theoretisch een kans bestond dat de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen zekere personen en goederen van de opgesomde zou hebben kunnen vervoeren; dat echter deze vaststelling op zichzelf niet kan volstaan om de eis van de Burgerlijke Partij beroeper in te willigen en de aanvoeringen der Burgerlijke Partij nopens de mogelijkheden van deze personen en goederen te kunnen vervoeren, dient nagegaan; dat er te dien einde dient opgemerkt dat het van algemene bekendheid is dat de Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen haar vervoerdiensten per spoor Hoogstraten slechts benadert tot de stad Antwerpen; dat anderzijds het spoorwagennet wel verbonden is met Turnhout, doch geen enkel personenvervoer per spoor uitbaat, en enkel een autobusdienst het personenvervoer verzekert van Turnhout naar de treinstatie te Herentals; dat betichte ter zitting aanvoerde en het door de Burgerlijke Partij niet weerlegd is, dat het vervoer van hoogstudenten van Hoogstraten naar Leuven niet mogelijk is per trein, zelfs niet gekombineerd met de buurtspoorwegen, indien zij in Leuven moeten zijn om 9,30 uur en zij de reis willen aanvangen dezelfde dag; dat voor personen welke naar de kust wensen te reizen per spoor, deze van uit Turnhout eerst Antwerpen op de ene of andere manier moeten bereiken om dan eerst de reis per spoor te kunnen aanvangen; dat de duur en het comfort niet dient berekend en bepaald vanuit Antwerpen, doch wel van uit Turnhout;

Dat wat betreft het vervoer van goederen welke uit hun aard zeer vlug dienen verzonden als b.v. ter zake filmen, de Burgerlijke Partij niet bewijst dat zij vóór of na het tijdstip waarin betichte dit vervoer deed, ooit werd gelast met dit vervoer; dat de hoogstudenten, voor de reis Hoogstraten-Leuven, de keuze hadden om per spoor te reizen en daags te voren te vertrekken ofwel om per privaat vervoer te reizen, hetzij huurrijtuigen, eigen wagen of auto-stop;

Overwegende dat in het licht van deze omstandigheden de gemiste kansen terzake van de Burgerlijke Partij Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen niet die omvang hebben zoals wordt voorgehouden;

Overwegende dat waar het onmogelijk is ter zake de gemiste kans juist te bepalen de schade der Bur-

gerlijke Partij Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen dient bepaald ex aequo et bono, rekening houdende met de hierboven vermelde gegevens; dat deze raming noodzakelijk een totaal bedrag dient te zijn gezien het niet mogelijk is de schade voor iedere reis of iedere soort reizen of vervoer te bepalen; dat de schade alzo werd geraamd op 2.000 frank;

Overwegende dat de Burgerlijke Partij, Nationale Maatschappij van Belgische Buurtspoorwegen voor het wekelijks vervoer van hoogstudenten van en naar Leuven, insgelijks 7.054 frank schade vorderen, voorhoudende dat zij de kans miste hen van Hoogstraten of Rijkvorschel naar Antwerpen te vervoeren om hun toe te laten alzo Leuven te bereiken;

Dat wat deze gemiste kans betreft dezelfde argumenten gelden als aangehaald bij het behandelen van de eis der vorige burgerlijke partij, betreffende de reizen van de hoogstudenten; dat de gemiste kans inderdaad bestaat, doch zeer miniem moet geweest zijn; dat rekening houdende met deze elementen de schade dezer burgerlijke partij billijk te ramen is op duizend frank;

Gezien artt. 162, 194, 172, 174, 205, 209, 210, 211 van het strafvorderingswetboek artt. 38, 40, 40, 44 van het strafwetboek; 1 van de wet van 5 maart 1958, 91 van het Koninklijk besluit van 28 december 1950; 2, 11, 12, 14, 31, 32, 35, 34, 36, 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935; 1382, 1383 van het Burgerlijk Wetboek, 3 en 4 van de wet van 17 april 1878; 1, 2 van de wet van 14 november 1947;

Om deze redenen :

En bij toepassing van art. 1 van de besluitwet van 30-12-1946; 1 en 11 van het Koninklijk Besluit van 5 maart 1936 en art. 3; 3^e van het Regentsbesluit van 22 mei 1947; door de heer voorzitter aangehaald;

De Rechtbank, zetelende in graad van beroep en vonnissende op tegenspraak;

Verklaart beide beroepen ontvankelijk en gegrond als volgt :

Bevestigt op strafgebied het eerste vonnis, met dien verstande dat de datum der feiten dient gelezen; van eind juni 1962 tot begin maart 1963;

Verwijst betichte tot de kosten belopende tot op heden 258 F;

Op burgerlijk gebied :

Bevestigt het vonnis op burgerlijk gebied, uitgezonderd de toegekende bedragen en deze wijzigende; verwijst betichte om te betalen aan :

— De Burgerlijke Partij De Nationale Maatschappij van Belgische Spoorwegen, de som van 2000 F, samen met de verwijsintresten vanaf 15 maart 1963 en de gerechtelijke intresten vanaf 28 juni 1963 en de kosten van deze burgerlijke partij belopende tot heden : 180 F;

— De Burgerlijke Partij « De Nationale Maatschappij van Belgische Buurtspoorwegen » de som van 1000 F, samen met de verwijsintresten vanaf 15 maart 1963 en de gerechtelijke intresten vanaf 28 juni 1963 en de kosten van deze burgerlijke partij belopende tot heden 150 F.

Gelast het Openbaar Ministerie, alsmede de Burgerlijke Partijen, ieder voor wat hen betreft, met de uitvoering van dit vonnis.

WERKRECHTERSRAAD VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer bis werklieden. — 21 maart 1963.

Voorzitter : M. Craninx.

Rechters : M.M. Clerens en Verschaeren.

Advokaten : Mrs. Beelen en De Vis.

1. N.M.B.S. — Personeel. — Reglementen en berichten P.S. — Tuchtreglement. — Bericht 8 P van 1953 en 4 P van 1954 (herzieningscommissie). — Draagwijdte.

2. N.M.B.S. — Personeel. — Statuut. — Verjaring. — Eén jaar.

2bis. Sociale Zaken. — Verhuring van diensten. — Arbeidscontract. — Wet van 10.3.1900. — Art. 6. — Verjaring. — Van toepassing op rechtsvorderingen ontstaan uit het statuut van het personeel van de N.M.B.S. — Duur van de verjaring ingeval rechtsvordering tegen een beslissing van directeur-generaal.

1. Noch de wet van 6.3.1951, noch het bericht 8 P van van 14.1.1953 hebben voor gevolg gehad een disciplinaire straf van afzetting om te zetten in een schorsing van de arbeidsovereenkomst of deze arbeidsovereenkomst terug in het leven te roepen. Bij deze wet en dit bericht werden enkel de procedure-regelen bepaald waarbij de afgezette agent om herziening van zijn geval kan vragen, en eventueel het herstel bekomen van zijn verbroken arbeidsovereenkomst onder de beperkingen en modaliteiten bepaald in gezegd bericht 8 P.

2. en 2bis. Art. 6 van de wet van 10.3.1900 betreffende het arbeidscontract is van toepassing op de rechtsvorderingen welke uit het statuut van het personeel van de N.M.B.S. ontstaan.

De rechtsvordering tegen een beslissing van de Directeur-Generaal van de N.M.B.S. die een verzoek tot herziening verwerpt dat ingediend werd door een afgezette agent volgens bericht 8 P van 1953, verjaart, bij toepassing van gezegd art. 6, één jaar na de afzetting.

Schreurs t/ N.M.B.S.

Overwegende dat de feiten waarop het geschil betrekking heeft als volgt kunnen omschreven worden :

Wegens zijn gedragingen tijdens de bezetting werd appellant, die definitief benoemde bankwerker was in dienst van de N.M.B.S. op 12 september 1944 geschorst. Appellant werd niet vervolgd doch bij beslissing van de Heer Krijgsauditeur op 1 april 1946 ingeschreven op de lijst van de personen bedoeld in artikel 4 van de besluitwet van 19 september 1945 betreffende de epuratie in zake burgertrouw.

Na regelmatige naleving van de disciplinaire procedure ingesteld voor de beoordeling van de gedragingen van het personeel van de N.M.B.S. tijdens de bezetting en op eenparig advies van de daartoe ingestelde onderzoekscommissie van de groep Hasselt werd appellant op 27 juni 1947 door de afvaardiging van de Raad van beheer bestraft met de afzetting met bekrachtiging van de schorsing als tuchtmaatregel om reden dat appellant lid was gebleven van het V.N.V. tot in 1942 en dat hij zijn oudste minderjarige zoon met verlof in Duitsland had laten gaan en hij bij gerechtelijke beslissing van zijn politieke en burgerrechten werd beroofd.

Ingevolge zijn verhaal voor de rechtbank van eerste aanleg te Hasselt werd de naam van appellant bij vonnis van 29 november 1948 geschrapt van de lijst van de Krijgsauditeur en werd het verval der rechten aan-

gehaald in artikel 1 van de wet van 19 september 1945 opgeheven in uitvoering van artikel 15 van de wet van 14 juni 1948;

Op 18 november 1949, na verzoek door appellant tot herziening van zijn geval werd door de afvaardiging van de Raad van beheer van de N.M.B.S. de door haar op 27 juni 1947 genomen beslissing « afzetting met bekrachtiging van de schorsing als tuchtmaatregel » bevestigd.

Ten slotte besliste de Directeur-Generaal van de N.M.B.S. op 23 november 1955, ingevolge een door appellant op 2 februari 1953 ingediende herzieningsaanvraag krachtens de beschikkingen van de wet van 6 maart 1951 en krachtens de beschikkingen van het dienstbericht nr. 8 P van 24 januari 1953, en na naleving der daartoe voorziene procedure met verschijning met bijstand van verdediger voor de Herzieningscommissie en op het advies van deze laatste, gezegd verzoek tot herziening te verwerpen en het voorstel van de Herzieningscommissie om de straf van afzetting met bekrachtiging van de schorsing als tuchtmaatregel te bevestigen.

Deze beslissing van de Directeur-Generaal van 23 nov. 1955 werd op 30 november 1955 door de Directeur van het personeel en de sociale diensten per aangetekend schrijven aan appellant betekend;

Overwegende dat bij brief van 6 december 1955 appellant de heer Griffier van de Werkrechtersraad te Hasselt verzocht om geïntimeerde in verzoening op te roepen onder volgende motieven : « Dhr. Schreurs, J.A. klaagt er zich over dat de N.M.B.S. het aangegane arbeidscontract heeft verbroken om redenen van private aard, welke niet voorzien waren in de tussen partijen aangegane arbeidsovereenkomst.

De schadeloosstelling, door de h. Schreurs gevraagd, zal ter zitting bepaald worden »;

Overwegende dat bij exploit van deurwaarder Van der Veken te Hasselt, geïntimeerde op 3 februari 1956 werd gedagvaard om te verschijnen voor de Werkrechtersraad te Hasselt om te horen zeggen voor recht dat geïntimeerde de tussen partijen aangegane arbeidsovereenkomst ingevolge het statuut van het personeel heeft geschonden door verzoeker niet terug in dienst te nemen vanaf 29 november 1948;

dat appellant dient te worden aangezien als zijnde terug in haar dienst vanaf deze datum; geïntimeerde zich te horen veroordelen vanaf 29 november 1948 aan appellant te betalen een bedrag van 5.806 fr. per maand te vermeerderen met de intussen wettelijke, statutaire of reglementaire verhogingen en voordelen van alle aard en dit tot 1 maart 1956; geïntimeerde akte te horen geven van zijn voorbehoud om al de wedden en vergoedingen, te vervallen na 1 maart 1956, eveneens op te eisen; het geding te horen schatten voor wat bevoegdheid en aanleg betreft op meer dan 5.000 fr. zowel voor het geheel als voor elk der onderdelen; het tussen te komen vonnis te horen uitvoerebaar verklaren niettegenstaande elk verhaal en zonder borgstelling; geïntimeerde zich te horen veroordelen tot de vergoedende intresten op ieder maandelijks te betalen bedrag vanaf 29 november 1948 en dat vanaf het ogenblik dat elk dezer maandelijkse vergoedingen eisbaar werd, zich te horen veroordelen tot de rechterlijke intresten en de kosten;

Overwegende dat deze eis als volgt in de dagvaarding werd gemotiveerd : « Aangezien verzoeker in dienst was van gedaagde als definitief benoemd bankwerker »;

« dat hij na de oorlog geschorst werd wegens verdenking van burgerontrouw, doch dat hij door vonnis van 29 november 1948 terug hersteld werd in zijn rechten;

» dat gedaagde dan ook verzoeker terug in haar dienst had moeten nemen vanaf deze datum van 29 november 1948 en dit in toepassing van «het statuut van het personeel en ingevolge artikelen 43 en 44 van het tuchtreglement»;

« dat gedaagde, niettegenstaande herhaald aandringen, verzoeker niet terug in dienst nam;

» dat alle pogingen om in der minne een oplossing te bekomen mislukt zijn; o.m. de poging ter verzoening van de Werkrechtersraad ter zitting van 12-12-1955;

» aangezien verzoeker hierdoor schade leed, schade die kan bepaald worden op een maandloon van 5.806 fr. vanaf 29 november 1948, maandloon in overeenstemming te brengen met de intussen toegestane statutaire reglementaire verhogingen en andere voordelen; dat voor de toekomst verzoeker dient te worden aangenomen in zijn vroegere functie »;

Overwegende dat de eerste rechter vaststelt dat de inleidende dagvaarding zich aldus steunt op het vroegere arbeidscontract bestaan hebbende tussen partijen; dat de inleidende dagvaarding het rechtscontract daartestelt tussen partijen; dat partijen akkoord gaan dat het vroegere arbeidscontract een einde heeft genomen door de betekening van de beslissing van de raad van beheer der N.M.B.S. op 2 juli 1947; dat de oproeping in verzoening dateert van 6-12-1955 en de dagvaarding van 3-2-1956;

Overwegende dat de eerste rechter na deze vaststellingen bij zijn vonnis van 24 december 1956 beslist, zich steunende op artikel 3 van de wet van 4 maart 1954, dat de eis van aanlegger verjaard is;

Overwegende dat het beroep ingesteld door appellant bij akte van 28 januari 1957 tegen dit vonnis regelmatig is naar de vorm en tot geen enkele grond van niet-ontvankelijkheid aanleiding geeft;

Overwegende dat appellant tegen het vonnis a quo aanvoert dat de eerste rechter ten onrechte vaststelde dat de overeenkomst van appellant een einde nam op 2 juli 1947; dat integendeel de arbeidsovereenkomst pas eindigde op 30 november 1955, datum waarop de Directeur van de N.M.B.S. de vroeger genomen tuchtmaatregel behield; dat appellant zijn eis indiende binnen het jaar na deze datum en binnen drie jaar na het feit van betwisting zijnde de beslissing van de heer Directeur van 30 november 1955;

Overwegende dat appellant deze thesis steunt op het feit dat het bericht 8 P van 24 januari 1954 op hem slechts van toepassing kon zijn omdat hij op dat ogenblik nog steeds lid was van het personeel, en dus ook het statuut van het personeel op hem van toepassing was; dat trouwens, zo niet het einde van de arbeidsovereenkomst, zijnde volgens appellant 30 november 1955, maar wel de schorsing, zijnde volgens appellant 27 juni 1947, het vertrekpunt van deze verjaring zou zijn, deze verjaring door geïntimeerde niet meer kan ingeroepen worden daar hij er impliciet heeft van af gezien door de vraag tot herziening te aanvaarden; dat deze eventuele verjaring daarenboven werd te niet gedaan door de wet van 6 maart 1951 waarvan het bericht nr. 8 P de uitvoering daartestelt;

Overwegende dat geïntimeerde hierop antwoordt dat de eerste rechter terecht om de door hem aangehaalde motieven de vordering van appellant verjaard verklaarde; dat de stelling van appellant volgens welke zijn arbeidsovereenkomst is blijven staan, vermits hem de mogelijkheid werd gegeven bij toepassing van de berichten 8 P van 24 januari 1953 en 4 P van 30 januari 1954 getroffen in uitvoering van de wetten van 6 maart 1951 en 24 december 1953 een herziening aan te vragen van de tuchtstraf van afzetting in dato van 27 juni 1947

getroffen, niet kan weerhouden worden; dat immers deze wetten noch deze berichten de arbeidsovereenkomst ipso facto hebben hersteld doch enkel een mogelijkheid hebben geschapen tot wederopneming onder de beperkingen en modaliteiten in gezegde berichten P vermeld en voorzien;

Overwegende dat geïntimeerde voorhoudt dat de vordering van appellant, betrekking hebbende op de gegrondheid of niet-gegrondheid van de getroffen maatregel van afzetting of/ en van de getroffen beslissing op de gevolgde herzieningsprocedure hierop neerkomt dat aan de Werkrechtersraad een vordering wordt voorgelegd welke buiten de bevoegdheidssfeer valt van de Werkrechtersraad; dat immers niet wordt betwist dat de procedures inzake tuchtstraf regelmatig en overeenkomstig statutaire bepalingen werden gevolgd; dat betreffende de grond der getroffen beslissingen het algemene rechtspraak is dat de rechtsmacht zich niet in de plaats mag stellen van de disciplinaire organen voor het beoordelen van de feiten of van de aard of van de belangrijkheid van de toegepast of toe te passen disciplinaire straf;

Overwegende dat appellant hiertegen aanvoert dat de bevoegdheid in het algemeen van de werkrechtersraden om kennis te nemen van de betwistingen tussen de N.M.B.S. en haar personeel door de rechtspraak wordt aangenomen sinds het arrest van Cassatie dd. 22 juni 1962; dat wat betreft de bevoegdheid om kennis te nemen van de betwistingen nopens disciplinaire maatregelen ten opzichte van het personeel door de N.M.B.S. werden getroffen, er geen enkele reden bestaat om een andere oplossing aan te nemen dan voor de desbetreffende betwistingen tussen particuliere werkgevers en hun werknemers; dat de N.M.B.S. hieraan niet kan ontsnappen omdat zij haar disciplinaire maatregelen neemt in toepassing van een statutair regime of door tussenkomst van adviserende commissies; dat het immers uiteindelijk toch de patroon is die, na advies van deze commissies de beslissing neemt en er de gevolgen van moet dragen;

Overwegende dat de bevoegdheid van de werkrechtersraden om kennis te nemen van de betwistingen tussen de N.M.B.S. en haar personeel, die tot de bevoegdheid van de rechtbanken behoren en die rechtstreeks verband houden met hun respectievelijke verplichtingen als werkman of bediende onder de bevoegdheid vallen van de Werkrechtersraden (Cass. 12-4-1962, J.T.R. 1962, p. 655; Cass. 12-5-1961, T.J.R. 1962, nr. 2, blz. 56); dat deze bevoegdheid trouwens niet wordt betwist;

Overwegende dat, zo het door het paritair comité, orgaan van de maatschappij, opgestelde personeelsstatuut, dat de wederzijdse betrekkingen tussen partijen regelt, niet als een eigenlijke overeenkomst kan beschouwd worden, er niettemin dient aanvaard dat de verbintenissen welke tussens de N.M.B.S. en haar werklieden, met het oog op de uitvoering van de arbeid ontstaan, hun oorsprong vinden in een samenvloeiing van wilsuitingen (Cass. 12-5-1961, T.S.R., 1962, nr. 2, blz. 58);

Overwegende dat de wetgever overigens zelf in artikel 13 van de wet van 23 juni 1926 tot oprichting van de N.M.B.S. de term «arbeidsovereenkomst» gebruikt om de verbintenissen te kenmerken welke door het reglementair statuut beheerst worden;

Overwegende dat volgens de termen van de inleidende dagvaarding namelijk daar waar deze zegt dat geïnterneerde de tussen partijen aangegane arbeidsovereenkomst ingevolge het statuut van het personeel heeft geschonden door verzoeker niet terug in dienst te nemen vanaf 29 november 1948, datum waarop appellant door vonnis van de rechtbank van eerste

aanleg te Hasselt terug hersteld werd in zijn rechten, de vordering gesteund is op de oorspronkelijke arbeidsovereenkomst, bestaan hebbende tussen partijen en waaraan op 27 juni 1947 door de afvaardiging van de Raad van beheer van de N.M.B.S., overeenkomstig de bepalingen van het statuut en na naleving van de statutaire voorziene procedure een einde werd gesteld door afzetting met bekrachtiging van de schorsing als tuchtmaatregel;

Overwegende dat deze afzetting op 18 november 1949 door de afvaardiging van de Raad van beheer van de N.M.B.S. werd bevestigd, na aanvraag tot herziening door appellant ingediend ingevolge het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Hasselt dd. 29 november 1948.

Overwegende dat appellant aanvoert dat geen einde werd gesteld aan zijn arbeidsovereenkomst door de te zijnen laste regelmatig getroffen beslissing van afzetting in dato van 27 juni 1947; dat het voortbestaan van deze overeenkomst wordt bewezen door het feit dat hem de mogelijkheid werd geboden bij toepassing van het bericht 8 P van 24 januari 1953, uitgevaardigd in uitvoering van de wet van 6 maart 1951, een herziening aan te vragen van de tuchtstraf van afzetting in dato van 27 juni 1947;

Overwegende dat noch de wet van 6 maart 1951, noch het bericht 8 P van 24 januari 1953 voor gevolg hebben gehad de disciplinaire straf van afzetting om te zetten in een schorsing van de arbeidsovereenkomst, of deze arbeidsovereenkomst terug in het leven te roepen; dat bij deze wet en dit bericht enkel de procedure-regelen werden bepaald waarbij appellant om herziening van zijn geval kon vragen, en eventueel het herstel van zijn verbroken arbeidsovereenkomst onder de beperkingen en modaliteiten bepaald in gezegd bericht 8 P;

Overwegende dat overeenkomstig de bepalingen van artikel 6 van de wet van 10 maart 1900 op de arbeidsovereenkomst, gewijzigd door de wet van 4 maart 1954, de rechtsvorderingen welke uit de arbeidsovereenkomst ontstaan, verjaren één jaar na het ophouden van deze overeenkomst of drie jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na het ophouden van de overeenkomst mag overschrijden;

Overwegende dat de arbeidsovereenkomst van appellant heeft opgehouden door de beslissing van de afvaardiging van de Raad van beheer van de N.M.B.S. op 27 juni 1947; dat de rechtsvordering welke volgens de termen van de inleidende dagvaardiging op deze arbeidsovereenkomst is gesteund, werd ingediend bij exploit van deurwaarder VAN DER VEKEN dd. 3 februari 1956, hetzij meer dan één jaar na het ophouden van de overeenkomst;

Overwegende dat bijgevolg de eerste rechter terecht de vordering van appellant verjaard heeft verklaard.

Om deze redenen:

Het Arbeidsgerechtshof te Brussel, 1e-Kamer-BIS voor Werklieden,

Gehoord de partijen in hun middelen en besluiten ter zitting van 14 februari 1963;

Alle andere strijdige en verder strekkende middelen en besluiten verwerpende;

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Uitspraak doende op tegenspraak;

Verklaart het beroep ontvankelijk doch niet gegrond;

Bevestigt dienvolgens het vonnis waartegen beroep en verwijst appellant in de kosten.

VREDEGERECHT TE OVERIJSE

4 augustus 1964.

Rechter: M. E. Van Cauter.

Taalgebruik in bestuurszaken. — Aangifte van een arbeidsongeval. — Toepasselijkheid van artikel 41, par. 1, eerste lid van de wet van 2 augustus 1963.

De aangifte van een arbeidsongeval is voorgeschreven door art. 2 van de wetten betreffende de vergoeding der schade voortspruitend uit arbeidsongevallen en valt derhalve onder toepassing van art. 41, par. 1, eerste lid van de wet van 2 augustus 1963 op het taalgebruik in bestuurszaken. De private nijverheids-, handels- en financiebedrijven moeten voor de akten en bescheiden, voorgeschreven voor hun personeel, de taal gebruiken van het gebied, waar hun exploitatiezetel gevestigd is.

Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid t. Peetersco.

Gezien het verzoekschrift ingediend door het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid — Administratie van de Arbeidsveiligheid — Directie Antwerpen, d.d. 14 juli 1964;

Overwegende dat de firma Peetersco, die haar exploitatiezetel heeft te Overijse, aan de Brusselsesteenweg nr. 402, aan verzoeker in de Franse taal aangifte heeft gedaan van een arbeidsongeval dat op 23 april 1964 te Wilrijk is overkomen aan haar bediende Jacques Mineur, geboren te Aalst, op 26 februari 1927, en wonende te Rijkevorsel, Merksplassesteenweg, nr. 53;

Overwegende dat de aangifte van een arbeidsongeval voorgeschreven is door artikel 22 van de wet betreffende de vergoeding der schade voortspruitende uit arbeidsongevallen en dienvolgens onder toepassing valt van artikel 41 § 1, eerste lid, van de wet van 2 augustus 1963 op het taalgebruik in bestuurszaken, krachtens hetwelk de private nijverheids-, handels- of financiebedrijven voor de akten en bescheiden die voorgeschreven zijn voor hun personeel, de taal gebruiken van het gebied waar hun exploitatiezetel gevestigd is;

Overwegende dat de exploitatiezetel van de firma Peetersco voornoemd gelegen is te Overijse, in het Nederlands taalgebied zoals dit omschreven is in artikel 3 § 1 van de reeds vernoemde wet;

Overwegende dat de ongevalsangifte in kwestie dienvolgens in de Nederlandse taal moest gedaan worden;

Overwegende dat verzoeker, bij toepassing van art. 52 van de meervernoemde wet, op 8 juni 1964 de firma 2 augustus 1963, dat aan de oorspronkelijke in het Frans taal gestelde ongevalsangifte te vervangen door een in het Nederlands gestelde, maar dat deze aanmaning gedurende meer dan een maand zonder gevolg is gebleven;

Overwegende dat het dienvolgens past, bij toepassing van het reeds vernoemde artikel 52 van de wet van 2 augustus 1963, dat aan de oorspronkelijke in het Frans gestelde ongevalsangifte een vertaling in het Nederlands zal worden toegevoegd;

Om deze redenen:

Bevelen dat bij de oorspronkelijke door de firma Peetersco in het Frans gestelde ongevalsangifte betreffende haar bediende Jacques Mineur, een Nederlandse vertaling zal worden toegevoegd,

Duiden de heer René Mommaerts, beëdigd vertaler, wonende te Overijse, Kouterstraat nr. 22, aan om

bedoelde ongevalsangifte te vertalen in het Nederlands,
Leggen de kosten, daarin inbegrepen deze van de
bevolen vertaling, ten laste van de firma Peetersco.

VREDEGERECHT TE BREE

8 oktober 1964.

Rechter: M. Sevens.

Advokaten: Mrs. Thoné en Doyen.

Bevoegdheid van de vrederechter. — Niet ontvankelijkheid van de bezitsvordering terzake van de richting van een uitweg.

Overeenkomstig art. 4, 1° van de wet op de bevoegdheid is de bezitsvordering slechts ontvankelijk onder de voorwaarde, dat zij onroerende goederen of onroerende rechten betreft, die door verjaring kunnen verkregen worden.

Een recht van uitweg kan niet door verjaring verkregen worden. Bij de richting van een uitweg, die door verjaring zou kunnen verkregen worden, gaat het alleen om de modaliteit van een onroerend recht, dat zelf niet voor verjaring vatbaar is.

Vandewaerde en Maesen t/ Aerts en Janssen.

Gezien de inleidende dagvaardingen van het ambt van gerechtsdeurwaarder Jozef Peeters van Maaseik de dato 27 augustus 1964 en 17 september 1964, beide dagvaardingen uitgaande van zelfde verzoekers, de eerste enkel gericht tegen Aerts Joseph, de tweede daarentegen gericht zowel tegen Aerts Joseph als tegen zijn echtgenote Janssen Maria;

Overwegende dat beide vorderingen éénzelfde voorwerp hebben; dat het terzake gaat om een bezitsvordering naar aanleiding van een beweerd recht van overgang ten voordele van eisers; dat aanvankelijk alleen Aerts Joseph werd gedagvaard daar eisers in de mening waren dat de percelen, voorwerp van de bezitsvordering van het beweerd recht van overgang, enkel toebehoorden aan Aerts Joseph; dat echter ter zitting van 10 september 1964 verweerder Aerts Joseph opwierp dat de percelen in kwestie in eigendom toebehoorden aan Janssen Maria zijn echtgenote, waarna dan de zaak Vandewaerde & Haesen tegen Aerts werd uitgesteld ten einde eisers toe te laten eveneens de echtgenote Aerts, namelijk Janssen Maria te dagvaarden; dat beide vorderingen verknocht zijn en een goede rechtsbedeling vergt dat beide vorderingen worden samengevoegd;

Overwegende dat eisers staande houden dat eiser Vandewaerde eigenaar is van twee percelen grond gelegen te Bocholt Sectie C nr. 630d en 618 en dat eiser Maesen eigenaar is van twee percelen gelegen te Bocholt sectie C nr. 617 en 616a; dat eisers staande houden dat hun voormelde percelen ingesloten zijn en dat zij gedurende meer dan één jaar en één dag onafgebroken en in de voorw.aarden door de wet voorzien, tot uithating kosteloos toegang genomen zouden hebben naar de Staatsbaan Bocholt-Bree over een toegangsweg in zijn breedte gelegen deels over het perceel gelegen ter plaatse nr. 632g, eigendom van een zekere Ramaekers Leon, (niet in het geding betrokken) en deels op de ter plaatse gelegen percelen nr. 630f en 627e, eigendom van gedaagde Janssen Maria, dat verder wordt aangevoerd dat in de loop van de maanden mei en juni deze toegang wederrechtelijk zou zijn afgesloten door het optrekken van een platen muur ongeveer in het midden van de

weg, en dat eisers vragen te horen zeggen voor recht aan beide gedaagden solidair, minstens ieder voor wat hen betreft, dat eisers ieder voor wat hen betreft, gerechtigd zouden zijn op het vreedzaam bezit van het recht van kosteloze doorgang tot het uitbaten van hun ingesloten percelen, dit met kar, paard, labeurgerief, jeep kamion over de eigendom van gedaagden; dat eisers tevens vragen gedaagden zich te horen veroordelen de door hen op deze doorgang wederrechtelijk aangebrachte hindernis, zijnde een platen muur van twee meter hoogte weg te ruimen, zodanig dat minstens een vrije breedte van driemetervijftig tot normale doorvaart openblijft over de percelen gelegen te Bocholt sectie C nr 630f en 627c tot uithating van de percelen van eisers en dit binnen de 24 uren te rekenen van de datum van betekening van het te vellen vonnis, bij gebreke hieraan te voldoen eisers van nu af en voor alsdan, ieder voor wat hen betreft, vragen gemachtigd te worden de nodige ruimingswerkente doen uitvoeren op rekening van gedaagden, de kosten ervan invorderbaar op enkel vertoon der kwijtingen; dat eisers tevens de veroordeling vorderen van gedaagden solidair, minstens ieder voor wat hem betreft, of de ene bij gebreke van de andere, tot het betalen aan elke eiser van een schadevergoeding van 1.000 Fr., samen met de gerechtelijke intresten en de kosten;

Overwegende dat beide gedaagden regelmatig ter zitting werden vertegenwoordigd door Meester D. Boyen, advocaat te Bree, zodat dame Aerts - Janssen mag aangezien worden als gemachtigd door haar echtgenoot om in rechte te staan;

Overwegende dat uit de dagvaarding duidelijk blijkt dat het terzake gaat om een bezitsvordering;

Overwegende dat een bezitsvordering, ingevolge artikel 4, 1° van de Wet op de bevoegdheid enkel ontvankelijk is op voorwaarde dat het gaat om onroerende goederen of onroerende rechten die door verjaring kunnen verkregen worden;

Overwegende dat een recht van overgang als zodanig niet door verjaring kan worden verkregen; dat echter de recente rechtspraak van het Verbrekingshof aanneemt dat «de eigenaar van een ingesloten erf in rechte kan doen erkennen dat de bedding van de erf dienstbaarheid van uitweg, deze is, die hij door dertigjarige verjaring verkregen heeft en niet deze die door de artikelen 683 en 684 B.W. wordt bepaald»; (Verbr. 3 mei 1963, R.W. 1963-1964, 867); dat volgens de nota van eisers, de dagvaarding doelt op de «schotel» van het recht van doorgang, en niet op het recht van doorgang zelf;

Overwegende dat zoals reeds aangestipt de «schotel» van een recht van doorgang inderdaad door verjaring kan verkregen; dat echter de vraag blijft of de vordering, aldus herleid en slaande louter op de «schotel» van het recht van doorgang en niet op dat recht zelf, vatbaar is voor een bezitsvordering; dat onmiddellijk dient vastgesteld dat het dan terzake niet gaat om een onroerend goed dat door verjaring kan verkregen; dat de vordering alleen verder nog ontvankelijk kan zijn indien het gaat om een onroerend recht dat door verjaring kan verkregen; dat vaststaat dat de «schotel» door verjaring kan verworven, doch dat het dan terzake gaat niet om een onroerend recht op zichzelf, doch louter om de modaliteit van een onroerend recht; dat het onroerend recht terzake het recht op doorgang is op zichzelf beschouwd, afgezien van de «assiette» en dat dit recht zelf niet door verjaring kan worden bekomen; dat bij ingeslotenheid het recht van doorgang zelf zijn basis vindt in de Wet; dat de modaliteiten van dit recht vatbaar zijn voor verjaring en dat het dan gaat om de modaliteiten van één

onroerend recht dat zelf niet door verjaring kan verkregen; dat art. 4, 1° van de wet op de bevoegdheid de ontvankelijkheid van de bezitsvordering beperkt tot hetzij onroerende goederen zelf, hetzij tot onroerende rechten die door verjaring kunnen verkregen, doch de ontvankelijkheid niet uitbreidt tot de eventuele modaliteiten van deze rechten wanneer deze laatste zelf niet vatbaar zijn voor verjaring;

Overwegende derhalve dat de vorderingen zoals ingeleid niet ontvankelijk zijn;

Om deze redenen:

Gezien artikel 2 der wet van 15 juni 1935;

Wij, Vrederechter uitspraak doende in eerste aanleg en tegensprekelijk in openbare zitting, voegen de zaken Vandewaerde Adriaan, eigenaar wonende te Bocholt en Maesen Jan, eigenaar wonende te Bocholt, tegen De Heer Aerts Janssens Joseph, wonende te Bocholt en de zaak Vandewaerde Adriaan, eigenaar wonende te Bocholt en Maesen Jan, eigenaar wonende te Bocholt tegen Aerts Joseph wonende te Bocholt en zijne echtgenote Janssens Maria, wonende te Bocholt, samen wegens vernochtheid;

Zeggen voor recht dat de beide vorderingen respectievelijk ingeleid op 27 augustus 1964 en 17 september 1964 niet ontvankelijk zijn en veroordelen eisers tot de kosten.

BALIELEVEN

Vlaamse Conferentie der Balie bij het Hof van Beroep te Gent

Voordracht Prof. André Tunc

In de nieuwe zaal van de Academieraad der Rijksuniversiteit te Gent hield op vrijdag, 22 januari 1965, te 20 uur, Professor André Tunc, hoogleraar aan de Faculté de Droit et des Sciences Economiques van de Universiteit te Parijs, op uitnodiging van de Vlaamse Conferentie, een voordracht over: « Une double hypothèse teilhardienne: un droit mondial, un droit d'amour ».

Bij de voorstelling van deze eminente spreker herinnerde Mr. Piet Blomme, Voorzitter van de Vlaamse Conferentie, eraan dat het een traditie geworden is bij de Vlaamse Conferentie, ingeluid door haar oudvoorzitter wijlen Mr. Georges Debra, ieder jaar een bekend buitenlands rechtsgeleerde uit te nodigen. De aanwezigheid op deze voordracht van de heer Eerste-Voorzitter van het Hof van Beroep, van de heer Procureur-Generaal Matthijs, van talrijke leden van de magistratuur, de balie en de rechtsfaculteit bevestigde welk een gelukkige keuze dit jaar in de persoon van Prof. Tunc was gedaan.

Het was zeker niet de bedoeling van Prof. Tunc de leer van Pierre Teilhard de Chardin (1881-1955), « de fenomenologie van het kosmische », toe te lichten, noch van deze « ziener » een rechtsgeleerde te maken. Met het stellige recht heeft Teilhard de Chardin, wijsgeer van de « vermenschlijking » van de mens, zich niet ingelaten. Wel heeft hij in « La grande monade », tweede cahier, vooruitgezet dat de éénmaking van de wereld leidt naar een « unité de loi ». Toch betekent

voor Teilhard dit wereldrecht geen verstarring maar luidt het wederom een nieuwe fase in welke meer menselijke regelingen mogelijk zal maken (vgl. over dit probleem: Dr. W. Luypen, *Existentiële fenomenologie*, blz. 248 en volg., *Aula-reeks*, nr. 68; en P. Teilhard de Chardin, *Het verschijnsel mens*, *Aula-reeks*, nr. 35).

Enkel wil Prof. A. Tunc onderzoeken in hoever deze visie van Teilhard de Chardin, neergeschreven aan het front tijdens de Eerste Wereldoorlog, beantwoordt aan de werkelijke rechtsonwikkeling. Zo is het een feit dat een wereldrecht aan het groeien is: Benelux, Europa van de Zes, Sowjet-blok, Latijns-Amerika, Afrika. Komt er in Afrika niet een synthese van het Franse en Engelse recht? Maar niet alleen in de ruimte is er meer rechtseenheid, doch ook naar de inhoud komen verschillende rechtsstelsels nader tot elkaar. Toenadering tussen het liberale en socialistische stelsel valt niet enkel op het terrein van het familie-recht te bespeuren, maar bestaat ook voor het contractenrecht: vermaatschappelijking in het Westen, meer wilsautonomie in het Oosters blok. De wereldhandel bracht internationalisering van de mensen en de ideeën. Grote internationale organismen streven naar de uitbouw van een wereldrecht door de algemene erkenning af te dwingen van minima-regels.

Deze beweeglijkheid van het recht vindt haar oorsprong in de kracht van de naastenliefde bij de besten van de gemeenschap. Op het nationaal vlak hebben de besten gezorgd voor menswaardige arbeidscondities, en deze regeling is in wetten vastgelegd. Overal zijn langs wettelijke weg diensten tot stand gekomen om hulp te bieden aan gebrekkigen en verminkten; de behoeftigen worden ondersteund. De staat is niet meer zoals in de liberale periode een gendarm die de individuele vrijheid waarborgt, maar is thans de bescherm-mer geworden van de persoonlijkheid. Op internationaal vlak is de illusie van de staatssouvereiniteit uitgeleefd en heeft zij plaats moeten maken voor de internationale solidariteit, welke zich niet enkel bij grote rampen openbaart, maar zichtbaar is in de voortdurende hulp van rijke landen aan arme.

Grootmoedigheid geeft evenwel Prof. A. Tunc toe dat deze optimistische visie verduisterd wordt door de voortdurende oorlogsbedreiging, de bewapeningswedloop, de honger in de wereld, de rassentegenstellingen. Doch al is de eenheid van het mensdom niet voor morgen, toch gaat deze pelgrimstocht, gezien vanuit de kosmische evolutie, zeer snel.

Deze boeiende voordracht maakte op de toehoorders een zeer diepe indruk. Eenieder heeft zowel de heldere taal als de eenvoud van Prof. A. Tunc gewaardeerd. Tijdens de receptie na de voordracht was eenieder vol lof voor de spreker die zijn bezinning over « het verschijnsel recht », zo bevattelijk had weten te verwoorden.

Geert Baert.

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

MEDEDELINGEN

Katholieke Universiteit te Leuven

Europees Kartelrecht

De Faculteit van de Rechtsgeleerdheid der Katholieke Universiteit te Leuven richt ter gelegenheid van het afsluiten van de Postdoctorale Leergang « Europees Kartelrecht » een academische zitting in welke plaats heeft op zaterdag, 20 februari 1965, te 10 uur, in het College « De Valk », Tiense Straat 41, te Leuven.

Sprekers zijn :

Professor Dr. E. Steindorff,

Hoogleraar aan het Institut für europäisches und internationales Wirtschaftsrecht te München,

over : « Zentralisation oder Dezentralisation in der Anwendung des Europäischen Kartellrechtes »

en **Baron J. C. Snoy et d'Oppuers,**

Ere-Secretaris-Generaal van het Ministerie van Economische Zaken,

over : « Concurrence et Marché Commun ».

Na deze zitting wordt er door de Academische Overheid een receptie aangeboden.

De Gemeentegids - jg. 1965, nr. 103 :

Vernieuwing van de Commissies van Openbare Onderstand. — U vraagt... wij antwoorden.

Verzameling der Arresten en Adviezen van de Raad van State - jg. 1965 :

Rechtspraak. — Tabel 1963.

Tijdschrift voor Vennootschappen, Verenigingen en Stichtingen - jg. 1964, nr. 9 :

Simons D., Vennootschappen en verenigingen en de Wet beroep administratieve beschikkingen. — Nederburgh S. C. H., Kartelwetgeving en concurrentiebeperking. — Slagter W. J., Civielrechtelijk rechtspraak-overzicht - Herkapitalisatie en goede trouw t.o.v. winstbewijshouders. — Van Soest C., Fiscaal rechtspraak-overzicht - Oprichting n.v., salaris oprichters en bijzonder tarief.

Nederlands Juristenblad - jg. 1965, nr. 5 :

Rommelink J., Iets over verbeurdverklaring en onttrekking aan het verkeer (II, slot). — Dorhout Mees T. J., Artikel 3, 4, 2, 3a/leden 2 en 3 van het Ontwerp B.W. — Smalbraak J. Th., Huurbescherming na de dood van de huurder.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie - jg. 1965, nr. 4845 :

De Bruijn A. R., Onderhoudsbetrekkingen tussen echtgenoten (II). — Van den Heuvel H., Gevolgen van het overlijden van de voormalige huurder voor diens gezin of erven ten aanzien van huurrecht en huurbescherming (I). — Gerbrandy S., Overzicht der Nederlandse Rechtspraak : Zakenrecht (V).

Journal des Tribunaux - jg. 1965, nr. 4475 :

Jenard P., La dixième session de la Conférence de La Haye de droit international privé. — Jurisprudence. — Notes de Procédure Civile. — Chronique Judiciaire.

Recueil Dalloz - jg. 1965, nr. 4 :

Megret J., Système contractuel et intégration en agriculture (Loi du 6 juillet 1964).

Public Law - jg. 1965, nr. 313-417 :

Regan D. E., Comment. — Whelan J. W., Purse Strings, Payments and Procurement. — Ganz G., The Limits of judicial control over the exercise of discretion. — Index.

TIJDSCHRIFTEN

Bulletin van de E.E.G. - jg. 1965, nr. 1 :

Overeenkomst van de Raad betreffende het gemeenschappelijk niveau van de graanprijzen. — De Duitse voorstellen betreffende de Europese politiek. — Colloquium tussen de instellingen van de Gemeenschap over de conjuncturele situatie (25 november 1964). — Inwerkingtreding van de Associatieovereenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en Turkije.

De Gemeente - jg. 1965, nr. 1 :

Editoriaal. — Borret J., Administratieve weerslag van het drijven van een handel door de echtgenote van een gemeente- of een C.O.O.-beambte. — Geerts Fr., Politieopleiding in Nederland. — Van den Broeck G., Op bezoek bij de heer Schepen De Rons te Brussel (De stadshernieuwing van Brussel). — Van Nierop, « Permettre » betekent soms « toelaten » maar lang niet altijd !

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"